

การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต
อิงโขงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36



การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต
อิงโขงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36



การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE STUDY OF THE STATE OPERATION IN STUDENT AFFAIRS IN LNG-KHONG CAMPUS
SCHOOL UNDER OFFICE OF EDUCATION AREA 36



KANJANA KUNTANAPEE

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration
August 2018

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต
อิงโขงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

ของ กาญจณา กันธะนภิ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร. น้ำฝน กันมา)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก)



เรื่อง:	การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต อิงโขงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	กาญจนา กันธะนที, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. น้ำฝน กันมา
คำสำคัญ	การศึกษาสภาพ, กิจการนักเรียน

บทคัดย่อ

จากศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ประชากรในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 26 คน ครูจำนวน 395 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 421 คน ในกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จำนวนทั้งสิ้น 201 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp 607-610) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย () ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก พบว่าด้านที่มีการปฏิบัติงานมากที่สุด ได้แก่ ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน ด้านส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ และด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ข้อเสนอแนะการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย คือ ควรมีการออกกำลังการหน้าเสาธงอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ควรมีการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนเพื่อประชุมวางแผนงานอนามัยภายในโรงเรียน สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานอนามัยนักเรียน ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้สถาบันอื่นมาแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการวางแผน ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้แก่คณะครูเกี่ยวกับการแนะแนว เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำไปชี้แจงแนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ออกกำลังกายมากขึ้น มีกีฬาและกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่ ที่นักเรียนเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตร-นารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีจิตสาธารณะมากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครูเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน โรงเรียนควรมีการตรวจเครื่องแต่งกายทุกเดือน เพื่อเช็คความเรียบร้อย ให้นักเรียนมีการประเมินตนเอง และทำกิจกรรมกระตุ้นตัวเองเพื่อการส่งเสริมทางด้านวินัยนักเรียน

Title: THE STUDY OF THE STATE OPERATION IN STUDENT AFFAIRS IN LNG-KHONG CAMPUS SCHOOL UNDER OFFICE OF EDUCATION AREA 36

Author: Kanjana Kuntanapee, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2018

Advisor: Dr. Namfon Gunma

Keyword Study, Student Affairs

ABSTRACT

From this study The purpose is to study of the state of operation in student affairs in lng-khong campus school under office of Education Area 36 and to study the recommendations of administrators and teachers who work with the study of state of operation in student affairs in lng-khong campus school under office of Education Area 36. There are 421 consist posits of 26 administrators and 395 teachers in the study. The 201 samples in this study are administrators and teachers in lng-khong campus school under office of Education Area 36 which specific from the table of Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan, 1970, pp 607-610). The tool in this study is a questionnaire with the evaluation in scale (Rating scale).There is 0.98 reliability. The statistics in analyzing are the percentage, average, and standard deviation. It's found that the state of operation in student affairs in lng-khong campus school under office of Education Area 36 is at high level in overview of process. The most process are the support of guidance in school, scout activity, activity and discipline of student, sport and entertainment and health in respectively. The suggestions about health of activity in student are many things such as should have the checking in health of student every semester for planning the health care in school, make awareness about the health by exercise in front of a flagstaff once a week, usually give an opportunity for any organization to advise, usually advertise for student and inform to torcher about guidance for using in closely recommendation.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเกิดความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ จนกระทั่งเป็นเล่มสมบูรณ์ โดยได้รับความเมตตา กรูณา จาก ดร.น้ำฝน กันมา อาจารย์ที่ปรึกษา ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ตรวจเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย ผศ.ดร.สันติ บุรณะชาติ อาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยา นางสุดา นันไชยวงศ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทิงวิทยาคม และนายณรงค์ฤทธิ์ เสาร์เจริญ รองผู้อำนวยการโรงเรียนภูซางวิทยาคม ที่ให้การชี้แนะแนวทางที่มีประโยชน์

ขอขอบพระคุณผู้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

กาญจนา กันณะนที



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
การบริหารงานในสถานศึกษา	6
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน	24
การบริหารงานกิจการนักเรียน.....	29
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	38
การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียน	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	59
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิง โขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36	63
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36	72
บทที่ 5 บทสรุป.....	73
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผลการวิจัย	74
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	89
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	90
ภาคผนวก ค ค่าความสอดคล้องและเหมาะสมของเครื่องมือ และค่า IOC.....	98
ประวัติผู้วิจัย	103

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การสังเคราะห์การดำเนินงานกิจการนักเรียน	35
ตาราง 2 จำแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต	55
ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียน	63
ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน	64
ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน	65
ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ	67
ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนกลุ่ม สหวิทยา เขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้ บำเพ็ญประโยชน์.....	68
ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ด้านกิจกรรม และวินัยนักเรียน	71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งมีความต้องการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากที่สุด การศึกษานอกจากจะช่วยพัฒนาคนในชาติให้ความรู้ในเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะช่วยให้มีการพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่อีกด้วย ทุกคนเชื่อว่าการศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่พัฒนาสมบูรณ์ดีแล้วยังสะท้อนกลับมาทำให้การดำรงชีวิตของคนในชาติ มีแต่ความสุข ความปลอดภัย ดังที่คณะกรรมการวางรากฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาและมีความเห็นว่าการศึกษาที่จะเป็นผลดีต่อสถานการณ์ของประเทศไทยปัจจุบันจะต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิดและความชำนาญ เพื่อให้คนไทยทุกคนรู้จักตนเอง รู้จักใช้ชีวิต และเข้าใจสังคม รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่ตนอยู่ จะได้สามารถครองชีวิต ประกอบการงานด้วยรู้เท่าทัน และแก้ปัญหาได้ สามารถสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กมีสมรรถภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ศิลธรรม จรรยาอันดีงาม มีระเบียบวินัย มีลักษณะนิสัยที่ดี มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง หมู่คณะ และบ้านเมือง ความรักชาติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและพลานามัย แข็งแรงสมบูรณ์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข มาตรา 27 กล่าวว่าในกระบวนการการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ

งานกิจการนักเรียน เป็นงานเร่งด่วนของสถานศึกษา ที่จะมองข้ามได้ ประเทศชาติ ต้องการเห็นเด็กและเยาวชนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์พร้อมทุกด้าน และได้มอบความไว้วางใจให้โรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ (สงบ ประเสริฐพันธุ์ 2543, หน้า 34)

ดังนั้นการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ทุกโรงเรียน ต้องดำเนินการเพราะงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันการบริหารกิจการนักเรียนนั้นเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้พัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร ให้บรรลุเป้าหมาย (อุไร อารีย์ 2546, หน้า 2) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อภิสิทธิ์ รื่นจิตร์ 2547, หน้า 93-94) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนควรเน้นการมีวินัย ในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับที่น่าพอใจ

กลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง มีการดำเนินงานควบคุมและนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และกิจการนักเรียน เช่น ประชาธิปไตยในโรงเรียน การแนะแนว กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน ส่งเสริมการดูแลสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งสภาพทั่วไปของกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขงที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ไม่สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนหนังสือ ต้องการให้ช่วยทำงานเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ผู้ปกครองส่วนใหญ่หย่าร้าง ทำให้เด็กต้องอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้ปกครองมักไม่ให้ความสนใจและให้ความร่วมมือด้านวิชาการ โดยถือว่างานด้านการเรียนการสอนเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการนักเรียน คือ การดำเนินงานกิจการนักเรียนยังไม่ครอบคลุมภาระงานบริหารกิจการนักเรียน เช่น ครูและผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมหลักสูตรยังจัดทำน้อย นักเรียนขาดระเบียบวินัย สวัสดิการสำหรับนักเรียนยังไม่ทั่วถึง อันส่งผลกระทบต่องานบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของโรงเรียน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ว่ามีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย

 - 1.1. ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย
 - 1.2. ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา
 - 1.3. ด้านงานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ
 - 1.4. ด้านงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์
 - 1.5. ด้านงานกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1. ประชากรในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 26 คน ครูจำนวน 395 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 421 คน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36
 - 2.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp 607–610) มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 201 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยจำแนกกลุ่มประชากรออกเป็นส่วน ๆ จากนั้นเปรียบเทียบสัดส่วนหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน
3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติในชั้นเรียน เป็นงานด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน

ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียน ทั้งการป้องกัน ส่งเสริมและแก้ไข ทั้งด้านโภชนาการ สุขาภิบาล และยาเสพติด

ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำอาชีพแก่นักเรียน และผู้ปกครอง ในด้านต่าง ๆ เช่นการวางแผน การจัดทำงาน ติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานกับสถานศึกษา เพื่อฝึกงาน ดูงาน การจัดสรรทุน การสนับสนุนการทำวิจัยพฤติกรรม และการแก้ปัญหาเด็ก การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการแนะแนว

ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการกีฬาและนันทนาการต่าง ๆ ในสถานศึกษาในหลายรูปแบบ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ทัศนศึกษา

ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ทั้งระดับจังหวัด ชาติและโลก เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรม การจัดอบรม สัมมนา การส่งเสริมภาวะผู้นำ

ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน เช่น การวางแผนการจัดกิจกรรม การจัดทำระเบียบว่าด้วยความประพฤติ การกำหนดแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียน การติดตามผลการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมบุคคลดีเด่นหรือนักเรียนดีเด่นในสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลสภาพการดำเนินงานการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สหวิทยาเขตอิงโขง ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ด้านงานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ด้านงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และด้านงานกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน

2. ผลการวิจัยนำไปเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนา ส่งเสริม ประสิทธิภาพสภาพการดำเนินงานการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. การบริหารงานในสถานศึกษา
2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน
3. การบริหารกิจการนักเรียน
4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานในสถานศึกษา

ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาขอบข่ายและแนวทางการปฏิบัติงานตามภารกิจการบริหารสถานศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง กว้างขวาง และครอบคลุมทุกภาระงาน เพื่อให้เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Gorton (1983 อ้างอิงในมหาวิทยาลัษุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546, หน้า 35-37) ได้สรุปภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. ภารกิจการบริหารบุคคล
2. ภารกิจด้านกิจการนักเรียน
3. ภารกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. ภารกิจด้านพัฒนาหลักสูตรและการสอน
5. ภารกิจด้านการเงินพัสดุ
6. ภารกิจด้านอาคารสถานที่
7. ภารกิจอื่น ๆ

ภารกิจของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงซึ่งตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ในเรื่องดังต่อไปนี้

แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาตามภาระงานที่กำหนดในกฎกระทรวง และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 โดยคำนึงถึงหลักการใน 8 ประการ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงเป็นสำคัญ และยังมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง ช่วยเหลือดูแลพัฒนาสถานศึกษาประเภทที่สอง พร้อมทั้งกำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ สถานศึกษาประเภทที่หนึ่งและที่สอง สถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง มีอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษา ด้วยโรงเรียนเอง ภายใต้หลักการที่กำหนดในกฎกระทรวง ๗ ทั้ง 8 ประการ สถานศึกษาประเภทที่สอง ยังไม่มีอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยโรงเรียนเองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังต้องทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือ ดูแลหรือทำการแทนในบางเรื่องให้ รวมทั้งพิจารณาจัดเครือข่ายสถานศึกษาประเภทที่สองตามความเหมาะสมบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งเร่งพัฒนาสถานศึกษาประเภทที่สอง และเครือข่ายสถานศึกษาประเภทที่สอง ให้เป็นสถานศึกษาที่หนึ่ง

แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มีรายละเอียดดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

1.1 หลักการและแนวคิด

1.1.1 ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม อย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

1.1.2 มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

1.1.3 มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้

1.1.4 มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

1.1.5 มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 ขอบข่ายและภารกิจงาน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฯ

1.2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1) วางแผนงานด้านวิชาการ โดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา

2) จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการเรียนรู้อะไรก็ได้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

1.2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

1.1) จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

1.2) จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3) จัดให้มีวิชาต่างๆครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

1.4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้แก่การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษา ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

1.5) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก

2) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา

3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

1.2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนรู้การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ใน ทุกวิชา

5) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้ สอน สามารถ จัด บรรยา กาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความ รอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความ ร่วมมือ กับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

1.2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1) กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร สถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและ ประเมินผลของสถานศึกษา

3) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติ ผลการเรียน

4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริม กรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผล การเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ ราย ปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่คณะกรรมการเทียบระดับ การศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนและ เสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการ เทียบโอน

1.2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1) กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2) พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้ แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

4) รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กับการจัดกระบวนการเรียนรู้

2) จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพีพีสถาณ์ท์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตศูนย์วิชาการศูนย์วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

3) จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่ และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พีพีสถาณ์ท์ พีพีสถาณ์ท์ วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

1.2.9 การนิเทศการศึกษา

1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่า เป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่อง เป็นระบบและกระบวนการ

3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศ การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.10 การแนะแนว

1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็น องค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะ แนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนวและดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

3) สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยา และการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถ บูรณาการในการจัดการเรียนรู้และ เชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

5) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่ เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว

6) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบ

7) ส่งเสริม ความร่วมมือ และความเข้าใจอันดี ระหว่าง ครู ผู้ปกครองและชุมชน

8) ประสานงานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กร ภาครัฐและเอกชน บัณฑิตสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว

9) เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน

2) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

3) จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)

4) ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมสถานศึกษา ต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วม และวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจร PDCA

5) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

6) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

7) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

1.2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1) จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น

2) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

4) พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

1.2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

1) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาดูงานวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

3) ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่น ๆ

4) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

1.2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับ บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

3) ร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่นร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสม และจำเป็น

6) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพ และปริมาณ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
- 2) จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน
- 3) ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และแก้ไขปรับปรุง
- 4) นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ
- 5) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

1.2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 2) จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน
- 3) ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

1.2.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

- 1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- 3) พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

4) พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

5) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหาผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.3 การบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

สถานศึกษาดำเนินการได้ทุกรายการตามภาระงานที่กฎกระทรวง ฯ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

1.4 การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ

ภาระงานด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาทั้ง 2 ประเภท ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

1.4.1 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.4.2 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.4.3 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.5 ขอบข่ายการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.5.1 วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้

1.5.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาหรือกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ

1.5.3 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.5.4 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชา หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนประเมินผลและปรับปรุง

1.5.5 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

2. การบริหารงานงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณในแบบปัจจุบันได้เริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ ประมาณคริสต์ศตวรรษ ที่ 16-17 ซึ่งเป็นสมัยที่สภาผู้แทนราษฎรได้ประสบความสำเร็จในการส่งมอบอำนาจที่จะอนุมัติรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดทำงบประมาณในแบบปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการการปกครอง ต่อมาได้มีการนำแบบอย่างมาจัดทำงบประมาณขึ้นในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยการจัดทำงบประมาณนั้น รัฐบาลได้

เริ่มทำขึ้นก่อนและต่อมาได้ขยายขอบเขตไปถึงองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน

2.1 ความหมายของงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณจะแตกต่างกันออกไปตามกาลเวลาและลักษณะการให้ความหมายของนักวิชาการแต่ละด้าน ซึ่งมองงบประมาณแต่ละด้านไม่เหมือนกัน เช่น นักเศรษฐศาสตร์ มองงบประมาณในลักษณะของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด นักบริหารจะมองงบประมาณในลักษณะของกระบวนการหรือการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยบรรจุเป้าหมายของแผนงานที่วางไว้ นักการเมืองจะมองงบประมาณในลักษณะของการมุ่งให้รัฐสภาใช้อำนาจควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาล

ความหมายดั้งเดิม งบประมาณหรือ Budget ในความหมายภาษาอังกฤษแต่เดิม หมายถึง งบประมาณหนังสือใบใหญ่ที่เสนอบริการที่สมควรใช้บรรจุเอกสารต่าง ๆ ที่แสดงถึงความต้องการของประเทศและทรัพยากรที่มีอยู่ในการแถลงต่อรัฐสภา ต่อมาความหมายของ Budget ก็ค่อย ๆ เปลี่ยนจากตัวกระเป๋าเป็นเอกสารต่าง ๆ ที่บรรจุในกระเป๋านั้น

สรุปความหมายของงบประมาณ หมายถึง แผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงินแสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะหนึ่ง รวมถึงการกะประมาณการบริหารกิจกรรม โครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน การดำเนินงานให้บรรลุตามแผนนี้ย่อประกอบด้วยการทำงาน 3 ขั้นตอน คือ 1) การจัดเตรียม 2) การอนุมัติ และ 3) การบริหาร

2.2 วัตถุประสงค์ของงบประมาณ

งบประมาณจะมีขอบเขตตามสภาพขององค์การหรือตามหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือตามขอบเขตของกิจกรรม เช่น การขายหรือการหารายได้ การผลิต เป็นต้น ซึ่งขอบเขตของงบประมาณจะมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.2.1 ทำให้องค์การมีการวางแผน ซึ่งเป็นการบังคับให้หน่วยงานต่างๆต้องวางแผนการดำเนินงานตามแนวที่กำหนดไว้

2.2.2 ให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ ซึ่งงบประมาณจะเปลี่ยนแผนต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปตัวเลขทำให้เห็นภาพชัดเจน

2.2.3 ทำให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน เนื่องจากงบประมาณเป็นมาตรฐานของหน่วยงาน

2.2.4 ทำให้เกิดการระมัดระวังในการใช้จ่าย การจัดทำงบประมาณจะทราบถึงขอบเขตการใช้จ่ายในหน่วยงาน

2.2.5 ทำให้มีผลการดำเนินงานและฐานะการเงินตามเป้าหมาย

2.2.6 ทำให้เกิดการประสานงานองค์การ งบประมาณเป็นการรวมแผนต่าง ๆ ขององค์การเข้าด้วยกัน

2.3 ความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารหน่วยงานสามารถนำเอางบประมาณมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้า ความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณมีดังนี้

2.3.1 ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารหน่วยงาน ตามแผนงานและกำลังเงินที่มีอยู่ โดยให้ มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้เพื่อป้องกันการรั่วไหลและการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานลดลง

2.3.2 ให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานจัดงบประมาณการใช้จ่ายอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะสามารถพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่หน่วยงาน และสังคมโดยหน่วยงานต้องพยายามใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลไปสู่โครงการที่จำเป็น เป็นโครงการลงทุนเพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าของหน่วยงาน

2.3.3 เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรหรืองบประมาณของหน่วยงานมีจำกัด ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรหรือใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการใช้และจัดสรรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้าน และมีการวางแผนการปฏิบัติงานในการใช้จ่ายทรัพยากรนั้น ๆ ด้วย เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเวลาที่เร็วที่สุด และใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

2.3.4 เป็นเครื่องมือกระจายทรัพยากร และเงินงบประมาณที่เป็นธรรมชาติงบประมาณสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณที่เป็นธรรมไปสู่จุดที่มีความจำเป็นและทั่วถึงที่จะทำให้หน่วยงานนั้นสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.5 เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ งานและผลงานของหน่วยงาน เนื่องจากงบประมาณเป็นที่รวมทั้งหมดของแผนงานและงานที่จะดำเนินการ ในแต่ละปีพร้อมทั้งผลที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นหน่วยงานสามารถใช้งบประมาณหรือเอกสารงบประมาณที่แสดงถึงงานต่าง ๆ ที่ทำเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบการบริหารด้านงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกันคือ

1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อ การศึกษา

10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

11) การวางแผนพัสดุ

12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือ สิ่งก่อสร้างที่ ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

14) การจัดหาพัสดุ

15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

17) การเบิกเงินจากคลัง

18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

19) การนำเงินส่งคลัง

20) การจัดทำบัญชีการเงิน

21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

22) การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล Staffing หรือ Personnel Administration หมายถึง การ ดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในการทำงานในหน่วยงานหรือ องค์การเพื่อให้บุคคลมาปฏิบัติงาน ตามที่ต้องการ และให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ ดังนี้

การกำหนดนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อเป็นกรอบในการบริหารนโยบายจะเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายในแผนพัฒนาระดับกระทรวง มติคณะรัฐมนตรี ส่วนภาคธุรกิจเอกชน เน้นที่นโยบายและระเบียบที่จำเป็นแก่การดำเนินงาน

3.1 การวางแผนกำลังคน Man Power Planning เป็นกระบวนการวางแผนว่าหน่วยงานมีกำลังคนกี่คนแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่อย่างไรความรู้ความสามารถด้านใดบ้าง เพื่อความเหมาะสมกับงาน ซึ่งเริ่มตั้งแต่แผนความต้องการแผนการให้ได้มาของกำลังคนและแผนการใช้กำลังคน

3.2 การจัดบุคคลและการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง Placement & Recruitment

3.2.1 การสรรหาบุคคล เป็นกระบวนการที่จะประชาสัมพันธ์หน่วยงานเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมสำหรับองค์กร ให้มาสมัคร เพื่อคัดเลือก Selection คนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่สุดเข้าร่วมปฏิบัติงานในองค์กร

3.2.2 การจัดบุคคล Placement หมายถึงการจัดบุคคลที่ผ่านการคัดเลือก ให้ดำรงตำแหน่งที่หน่วยงานวางแผนไว้แล้ว เพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่เกิดประโยชน์ต่อองค์กรสูงสุด

3.3 การพัฒนาบุคลากร Human Resource Development เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในองค์กร การพัฒนาบุคลากรสามารถพัฒนาโดยองค์เอง หรือ ให้หน่วยงานอื่นช่วยพัฒนาก็ได้ ทั้งนี้ยึดความรู้ความสามารถที่บุคลากรที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงแก่องค์กร

3.4 การให้เงินเดือนและค่าตอบแทน Salary Or Compensation ถือเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารเจ้าของกิจการ ต้องจ่ายให้ข้าราชการ หรือลูกจ้าง เพื่อเป็นค่าจ้างชีพ ทดแทนการทำงาน ถือเป็นรางวัลสำหรับการทำงาน การให้ค่าตอบแทน เงินเดือน โดยยึดถือระบบคุณธรรม ดังต่อไปนี้

3.4.1 หลักความสามารถ Competence ยึดผลงานตามความสามารถเหมาะสมกับเงินค่าตอบแทน

3.4.2 หลักความเสมอภาค Equality ให้โอกาสคนเสมอกันไม่เลือกชั้นวรรณะ

3.4.3 หลักความมั่นคง Security ถือว่าการเข้าทำงานในองค์กรเป็นอาชีพอาชีพหนึ่ง การกำหนดค่าตอบแทนเงินเดือน ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต การเข้า-ออก จากงาน มีกฎหมาย กฎเกณฑ์รองรับที่ชัดเจน เป็นธรรม

3.4.4 ความเป็นกลางทางการเมือง Political neutrality คือ การทำงานไม่เกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือการเปลี่ยนรัฐบาล

3.4.5 หลักสำคัญในการให้เงินเดือน คือ งานมาก งานยาก รับผิดชอบสูงให้เงินเดือนสูง งานน้อย งานไม่ยาก รับผิดชอบน้อย เงินเดือนน้อย

3.5 งานทะเบียนประวัติหรือข้อมูลบุคลากร เป็นงานธุรการของบุคคล ข้อมูลการเข้ามาทำงานของบุคลากร ตั้งแต่ข้อมูลส่วนตัว การศึกษา การทำงาน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนา ศึกษาอบรม เงินเดือน งานข้อมูลทะเบียนประวัติมีความสำคัญมากคนที่ออกจากงานเพื่อไปทำงานใหม่ที่ตำแหน่งใหม่หากได้รับคำรับรองหรือหลักฐานการผ่านงานเดิมมาด้วย มักได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานต้องการ

3.6 งานประเมินผลการปฏิบัติงานหรือการพิจารณาความดีความชอบ การประเมินความดีความชอบของบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ธรรมชาติของคนเมื่อทำงานไปย่อมเกิดความเหนื่อย เมื่อได้รับการประเมินผลเป็นระยะและได้ขวัญกำลังใจย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.7 งานวินัยและการดำเนินงานทางวินัยเป็นกิจกรรมสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้ทำความผิดแบบแผนธรรมเนียมปฏิบัติขององค์กรเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารในการสอดส่องดูแลความประพฤติการรักษาวินัยของบุคลากรในองค์กรให้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ถ้ามีบุคคลละเมิดต้องดำเนินการตามแบบแผนตามสมควร

3.8 สวัสดิการประโยชน์เกื้อกูลและสิทธิประโยชน์

3.9 การให้ออกจากราชการ และการรับบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ พนักงาน องค์กรเอกชน มีข้อตกลง ข้อกำหนด อายุในการทำงาน เป็นข้อกำหนดข้อตกลงก่อนการทำงาน หรือการจ้างงาน การออกจากงานเป็นบทสุดท้ายของการบริหารงานบุคคล การออกจากงานมี 2 กรณีที่สำคัญ

3.9.1 ออกตามประสงค์พนักงาน เช่น ลาออก

3.9.2 ออกเพราะความต้องการของหน่วยงาน เช่น เกษียณอายุ ยุบเลิกตำแหน่ง ออกเพราะทำผิด ซึ่งองค์กรต้องให้ออกตามข้อตกลงด้านการบริหารงานบุคคลมีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกันคือ

- 1) การวางแผนอัตรากำลัง
- 2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

6) การลาทุกประเภท

7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

10) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

12) การออกจากราชการ

13) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

14) การจัดทำ บัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอ

พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา

19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. การบริหารงานบริหารทั่วไป

การบริหารงานบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการและงานสารบรรณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี งานพัสดุ และระบบควบคุมภายใน ที่ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

4.1 ขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป

งานบริหารทั่วไปเป็นกลุ่มงานใหม่ กลุ่มงานเดิม คือ กลุ่มงานของอาคารสถานที่ งานธุรการ งานกิจการนักเรียน และกลุ่มงานความสัมพันธ์กับชุมชน นำมารวมกันแล้วจัดเป็นกลุ่มงานใหม่ชื่อกลุ่มงานนี้ว่า กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ในกลุ่มงานบริหารงานทั่วไปได้

จัดเป็นกลุ่มงานที่มีขอบข่ายของงานดังนี้ คือ ด้านการบริหารทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่างด้วยกันคือ

- 4.1.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.1.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.1.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4.1.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.1.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.1.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.1.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.1.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.1.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.1.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.1.11 การรับนักเรียน
- 4.1.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิก

สถานศึกษา

- 4.1.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.1.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.1.15 การทัศนศึกษา
- 4.1.16 งานกิจการนักเรียน
- 4.1.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.1.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.1.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผล

การปฏิบัติงาน

- 4.1.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

สรุปได้ว่าภารกิจของการบริหารสถานศึกษามีหลายด้านได้แก่ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านที่บริหารงานบุคคล และด้วนการบริหารทั่วไป ซึ่งในกรอบการบริหารทั่วไปนั้น งานกิจการนักเรียน เป็นงานหลักอย่างหนึ่งที่โรงเรียนต้องใช้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษาเองเพราะเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่โดยตรงต่อการดำเนินงานทุกอย่างภายในโรงเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นงานที่ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางโดยเข้ารับบริการและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม อย่างมีความสุข ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

1. ความหมายของกิจการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 260) กล่าวถึงความหมายของกิจการนักเรียนไว้ว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง กิจกรรมประกอบหรือนอกหลักสูตร ที่ให้การศึกษาแก่นักเรียนนอกห้องเรียนจัดขึ้น โดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าเรียนเอง โดยความเห็นชอบและสนับสนุนของครูอาจารย์ไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา

อดิศักดิ์ สามงานแสน (2544, หน้า 10) กล่าวถึงงานกิจการนักเรียนไว้ว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนตั้งแต่เข้าเรียนจนจบการศึกษาไปแล้วไม่รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในชั้นปกติมุ่งเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพของแต่ละคน เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพและดำรงอยู่ในสังคมได้มีความสุข

นงเยาว์ กัลยาลักษณ (2541, หน้า 11) สรุปความหมายของงานกิจการนักเรียนว่างานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่นอกเหนือจากการสอนในห้อง ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัย มีความคิดไตร่ตรอง ริเริ่มแสวงหาความรู้อยู่เสมอ รู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

วรเวทย์ บุญมา (2541, หน้า 12) ได้กล่าวถึง การบริหารกิจการนักเรียนว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นปกติ การบริหารงานกิจการนักเรียนขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สภาพสังคมชุมชน รวมทั้งทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ในสถานศึกษาด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, หน้า 147-149) กล่าวถึงงานกิจการนักเรียน นักศึกษาไว้ว่างานกิจการนักเรียนนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่สถานศึกษาได้จัดไว้เพื่อพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการและวิชาชีพ มีความสามารถทางสติปัญญา ทักษะทางสังคม อารมณ์มั่นคง สุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย

และจิตใจ งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ช่วยส่งเสริมเติมเต็มในนักเรียนนักศึกษาที่มีความ
สมบูรณ์นอกเหนือจากที่ได้รับตามหลักสูตรการเรียนการสอนทางสถานศึกษาจัดขึ้น

พูนสวัสดิ์ นาคเสน (2544, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการ
นักเรียนไว้ว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นตามปกติ มุ่ง
ส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพก้าวหน้าประสบผลสำเร็จและมุ่ง
ส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2544, หน้า 79) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนว่า
หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งหมดในส่วนที่นอกเหนือจากการเรียนการ
สอนในห้องเรียน

สันติ นิลหมื่นไวย (2546, หน้า 9) ได้กล่าวถึงการบริหารกิจการนักเรียนว่า เป็น
งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นตามปกติ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริม
การเรียนการสอนของนักเรียนทุกคนให้มีความก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จ และมุ่งส่งเสริมชีวิต
ความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน ให้ดำเนินไปด้วยดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ
และความรู้ความสามารถ หรือความถนัดเฉพาะตนของนักเรียนแต่ละคนให้ก้าวหน้าและเป็น
ประโยชน์สูงสุดแก่ตัวนักเรียน

ชาญวิทย์ โสภิตะชา (2546, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียน
หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นตามปกติและมุ่ง
ส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี อันจะมีผลไปถึงการพัฒนา
บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถหรือความถนัดเฉพาะตน ของนักเรียนแต่ละคน ให้ก้าวหน้า
และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวของเขาเอง

ภิญโญ สาธร (2546, หน้า 388) ได้กล่าวถึงความหมายของงานกิจการนักเรียนว่า
หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่
เกี่ยวข้องกับการสอนในห้อง

จรัญ ชูชื่น (2547, หน้า 13) ได้ให้ความหมายการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง
การบริหารงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้อง
แต่เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้เรียน
สามารถปฏิบัติพัฒนาตนเองตามความรู้ความสามารถ และเต็มศักยภาพของผู้เรียน

กิติมา ปรีดีติติก (2549, หน้า 165) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ว่า
การจัดดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

ในห้องเรียน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนและเริ่มตั้งแต่ก่อนนักเรียนจะเข้าเรียน ระหว่างอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียน

สิรินันท์ เมรสนัด (2550, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง ตั้งแต่เข้าเรียนจนจบการศึกษา เป็นกิจกรรมประกอบ หรือเสริมหลักสูตร ที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอน ตามปกติในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ของผู้เรียนเต็มศักยภาพ เสริมสร้าง ทักษะชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม ปรับตัวอยู่กับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข

จากความหมายการบริหารกิจการนักเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า งานกิจกรรมนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียน ทุกคน ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในการเรียนและการทำงานเมื่อ สำเร็จการศึกษาออกไป

2. ความสำคัญของกิจการนักเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุศตรโรจน์ (2542, หน้า 147) กล่าวถึงความสำคัญของกิจการนักเรียนไว้ว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกันตัวนักเรียนมุ่งสร้างให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ

กิติมา ปรีดีติลล (2549, หน้า 165) ได้ให้ความเห็นว่าเป็นงานที่สำคัญนอกเหนือจากงานวิชาการ งานบุคคล งานธุรการ และงานการเงินแล้ว ยังมีงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของนักเรียนอีก นักเรียนแต่ละคนเมื่อเข้ามาสู่ระบบโรงเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าจนถึงออกจากโรงเรียน มีทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องจัดกระทำเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคน ต้องคอยดูแลปกครอง ต้องจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้ ตลอดจนจนกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการเสริมบทเรียนให้นักเรียนอีกด้วย งานกิจการและกิจกรรมนักเรียนจึงมีอยู่ตลอดเวลา

ภารดี อนันต์นาวิ (2552, หน้า 315) กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทในการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ดังนี้

2.1 วางแผนกำหนดแนวทาง การส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน

2.2 ดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

2.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

2.4 สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

งานกิจการนักเรียนตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 ถือว่า กิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระสำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผน และการบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับ สภาพาระเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย เกิดการเรียนรู้ ระบอบประชาธิปไตย ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 36)

สรุปความสำคัญของงานกิจการนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาได้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนที่มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเริ่มตั้งแต่การรับนักเรียน งานทะเบียนประวัติ การจัดหาสวัสดิการต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การปกครองดูแลนักเรียนให้ประพฤติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนและสังคม

3. จุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกิจการนักเรียนที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในงานนั้น โดยศึกษาจากหลักการของนักการศึกษาไว้ดังนี้

สันติ นิลหมื่นไวย (2546, หน้า 10) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน
2. ช่วยแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาอันจะเกิดขึ้นแก่นักเรียน

จรัญ ชูชื่น (2547, หน้า 14) กล่าวว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ตามความถนัดความสนใจและเต็มศักยภาพ เพื่อ

เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, หน้า 148) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อจะได้ช่วยพัฒนาทางด้านสติปัญญาเพื่อความสำเร็จและก้าวหน้าทางวิชาการ
 2. เพื่อจัดให้บริการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนได้พัฒนาตนเองและช่วยให้เข้าใจความมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตในสถานศึกษา
 3. เพื่อเปิดโอกาสให้ชีวิตแบบประชาธิปไตยในรูปแบบของสภานักเรียน องค์การนักเรียนรวมทั้งรูปแบบของกิจการนักศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักใช้สิทธิและความรับผิดชอบ รวมทั้งการเรียนรู้วิธีการทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
 4. เพื่อเปิดโอกาสให้ครู นักเรียนได้มีโอกาสติดต่อพบปะซึ่งกันและกันนอกห้องเรียนที่งานกิจการนักเรียนจะเป็นตัวกลางช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีแก้ไขปัญหาคชีวิต
 5. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้รับความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ทั้งนี้โดยการให้ความช่วยเหลือในด้านงานทุนในกรณีจำเป็น เช่น การให้ทุน การให้เงินยืม การจัดหางานให้ทำ เป็นต้น
 6. เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาความรับผิดชอบและความมีวินัยในตัวเองให้สูงขึ้น
 7. เพื่ออธิบายถึงจุดมุ่งหมาย นโยบาย กฎระเบียบและการบริหารงานของสถานศึกษาแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไป
 8. เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้กับผู้เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียนมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้นและมีความรักใคร่ผูกพันกับสถานศึกษา
- สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียนก็คือเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้อในโรงเรียนโดยจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาให้กับนักเรียนเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเข้าใจวิธีการดำเนินชีวิต ทำให้ครูกับนักเรียนได้มีโอกาสติดต่อพบปะกันนอกห้องเรียนโดยมีกิจกรรมเป็นตัวกระตุ้น ช่วยให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักสำรวจตัวเอง นำความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้ได้อย่างถูกต้อง รู้จักปกครองตนเองตามแนวประชาธิปไตย สามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การบริหารงานกิจการนักเรียน

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้หลายทัศนะ อาทิเช่น พิชัย เสงี่ยมจิต ได้เสนอแนวคิดของนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนและได้สรุปความหมายไว้ดังนี้ (พิชัย เสงี่ยมจิต, 2542, หน้า 60)

จากการที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ในลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการบริหารกิจการนักเรียนหมายถึงการจัดการกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนปกติทั้งในและนอกสถาบันโดยเริ่มตั้งแต่นักเรียนจะเข้าเรียนระหว่างเรียนจนกระทั่งออกจากสถาบัน

1. ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนช่วยพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีมีความซื่อสัตย์สุจริตมีความเชื่อมั่น รู้จักเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพของสังคมได้และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พิชัย เสงี่ยมจิต (2542, หน้า 61) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน ดังนี้

- 1.1 ส่งเสริมและควบคุมนักเรียนให้นักเรียนการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
- 1.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นโดยเรียนรู้จากบุคคลเรียนรู้ซึ่งกันและกันมีเฉพาะการเรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้น
- 1.3 ส่งเสริมการใช้และควบคุมพลังความคิดพลังกายส่วนเกินที่นักเรียนมีอยู่ ให้สามารถใช้ในทิศทางที่ถูกต้องและควรจะเป็น
- 1.4 ส่งเสริมให้นักเรียนเจริญงอกงามเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายสติปัญญา สังคม และอารมณ์
- 1.5 ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วมมีความเป็นเจ้าของในการบริหารสถาบัน
- 1.6 ส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบการณ์เพื่อนำไปสู่งานอาชีพรอง นอกเหนือจากงานอาชีพหลักที่เรียนในห้องเรียน
- 1.7 ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนบูรณาการการเรียนรู้ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
- 1.8 ส่งเสริมความถนัดความสนใจและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
- 1.9 ส่งเสริมบรรยากาศที่ความเท่าเทียมในการที่จะได้รับการศึกษา
- 1.10 ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน

1.11 ส่งเสริมจรรยาบรรณที่ยั่งยืนในสังคมและเทิดทูนวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

1.12 ช่วยประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันและชุมชน

1.13 ส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียนให้เกิดประโยชน์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, หน้า 149) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ดังนี้

1.14 ช่วยส่งเสริมความถนัดความสนใจความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

1.15 ช่วยแก้ไขปัญหาการศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน

1.16 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

1.17 ช่วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน

1.18 ช่วยส่งเสริมระเบียบวินัยในการควบคุมตนเอง

1.19 ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีประโยชน์เป็นพลเมืองดีมีวัฒนธรรมอันดีงาม

1.20 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพนักศึกษาตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้เทคนิคในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยทำให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยมีงานกิจการนักเรียนเป็นสื่อกลางทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ

สรุปงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวนักเรียนเองต่อ ครูและผู้เกี่ยวข้องมุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพสร้างกิจนิสัยที่ดีให้นักเรียนส่งเสริมและความควบคุมนักเรียนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยังช่วยส่งเสริมความถนัด ความสนใจความสามารถของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วย

2. ขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนมีขอบข่ายการดำเนินงานครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง นักการศึกษาหลายท่านได้กำหนดขอบข่ายของกิจการนักเรียนไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2541, หน้า 64-65) ได้สรุปขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน ดังนี้

2.1 กิจกรรมที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตาม พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน มีดังนี้

- 2.1.1 การจัดทำเขตบริการ
- 2.1.2 การจัดทำสำมะโนนักเรียน
- 2.1.3 การเกณฑ์และการรับนักเรียนเข้าเรียน
- 2.1.4 การลงทะเบียนนักเรียน
- 2.1.5 การแบ่งกลุ่ม แบ่งชั้นเรียน
- 2.1.6 การปฐมนิเทศผู้ปกครอง
- 2.1.7 การรายงานเกี่ยวกับนักเรียน
- 2.1.8 การรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน
- 2.1.9 การย้ายและจำหน่ายนักเรียน
- 2.1.10 การทำทะเบียนสะสมเก็บหลักฐานและประวัตินักเรียน
- 2.1.11 การแก้ปัญหา นักเรียนขาดเรียน
- 2.2 กิจกรรมบริหารงานส่งเสริมประสิทธิภาพนักเรียน เป็นงานบริการและช่วยส่งเสริมให้การเรียนของผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้
 - 2.2.1 การบริการด้านสุขภาพ
 - 2.2.2 การบริการอาหารกลางวัน
 - 2.2.3 การบริการแนะแนว
 - 2.2.4 การบริการนักเรียนขาดแคลน
 - 2.2.5 ทุนการศึกษา
- 2.3 กิจกรรม เสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนในหลักสูตรมีความสมบูรณ์มากขึ้น พร้อมทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น ได้แก่
 - 2.3.1 กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
 - 2.3.2 กิจกรรมเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา
 - 2.3.3 กิจกรรมสหกรณ์
 - 2.3.4 กิจกรรมการจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ
 - 2.3.5 การจัดทำคณะศึกษา
 - 2.3.6 การจัดกีฬา
 - 2.3.7 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน
 - 2.3.8 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านศิลปะ
 - 2.3.9 การบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน

2.4 กิจกรรม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับศิษย์เก่า เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ศิษย์เก่า และชุมชน ได้แก่

2.4.1 การติดตามผลนักเรียน

2.4.2 การตั้งสมาคมศิษย์เก่า

2.4.3 การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่นและชุมชน

วรเวทย์ บุญมา (2541, หน้า 16) ได้สรุปขอขยายการบริหารกิจการนักเรียนไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การจัดทำทะเบียนประวัติ
2. การปกครองนักเรียนและวินัยในโรงเรียน
3. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ
4. การจัดกิจกรรมนักเรียน

นงเยาว์ กัลยาลักษณ์ (2541, หน้า 19) ได้สรุปขอขยายการบริหารกิจการนักเรียนไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. งานสวัสดิการและบริการ ได้แก่ งานแนะแนว การจัดหาทุนการศึกษา สุขภาพอนามัยและงานความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการให้บริการที่ฝ่ายกิจการนักเรียนจัดให้

2. งานกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ กีฬานันทนาการ ส่งเสริมวิชาการ และการออกสารสารผู้เรียน

3. งานควบคุม ได้แก่ งานระเบียบวินัยนักเรียน นักศึกษา การปกครองควบคุมดูแล.

4. การบริการทางวิชาการ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ การสอนซ่อมเสริม และการจัดอบรมพิเศษต่าง ๆ ที่ฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

จรัญ ชูชื่น (2547, หน้า 16) กล่าวไว้ว่า ขอขยายงานกิจการนักเรียนมีขอขยาย ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดความสนใจของผู้เรียน

2. เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน เพื่อเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนนอกเวลาเรียน หรือจัดเสริมให้ในเวลาเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความถนัด และความสนใจของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความรู้ความสามารถและเต็มตามศักยภาพ

จากขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน มีดังนี้

1. เป็นงานบริการและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ
2. การปกครองนักเรียนให้มีวินัยในตนเองและในโรงเรียน
3. เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนตามความถนัดและความสนใจ
4. ประโยชน์ของการจัดกิจการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2541, หน้า 58) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

1. ครูสามารถใช้กิจการนักเรียนเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมารวมกลุ่มของนักเรียนไปในทางที่ดี ตามความต้องการของสังคม
2. นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและสามารถนำประสบการณ์เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

4. ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
5. ช่วยฝึกนักเรียนให้รู้จักอยู่ร่วมกันโดยราบรื่นในสังคมประชาธิปไตย
6. ช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้โดย

ลำพัง

7. ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักร่วมมือกันทำงานในสังคม
8. ช่วยฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย สามัคคี รักหมู่คณะ
9. ช่วยฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
10. ส่งเสริมความสนใจให้เหมาะสมกับลักษณะความแตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล
11. ช่วยลดปัญหาการขาดเรียน เพราะถ้าโรงเรียนมีกิจกรรมที่น่าสนใจนักเรียนจะมีความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียนทุกวัน

12. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูและนักเรียน
13. ช่วยสร้างนิสัยที่ดีแก่นักเรียน เช่น กิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ กิจกรรมลูกเสือ
14. ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

โกษีย์ วงษ์สุธา (2546, หน้า 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนว่าเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ด้วยความร่วมมือของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองทางด้านสังคม ด้านระเบียบวินัย และความรักในเกียรติคุณชื่อเสียงของโรงเรียนด้วยการพัฒนาความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น และระเบียบวินัย ซึ่งทำให้คนอยู่ร่วมกัน ทำงานด้วยกันอย่างมีความสุข

ธีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 69) แบ่งขอบข่ายกิจการนักเรียนดังนี้

1. กิจการนักเรียนและสวัสดิการ
2. แนะนำ
3. ทุนการศึกษา
4. กิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สิรินันท์ เมรสนัด (2550, หน้า 17-18) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน

ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมนักเรียน
2. การจัดบริการแนะนำ
3. การรักษาวินัยในสถานศึกษา
4. บริการอื่น ๆ เช่น บริการสุขภาพ การจัดอาหารกลางวัน การจัดร้านค้าของสถานศึกษา
3. องค์ประกอบแนวคิดในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากนักวิชาการต่างๆ มาทำการจัดกลุ่มการบริหารงานกิจการนักเรียนสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน และสังเคราะห์แล้วนำมาแจกแจงความถี่ตามนักวิชาการที่มีความเห็นตรงกัน ตามรายละเอียดที่แสดงตามตาราง 2 การสังเคราะห์การบริหารงานกิจการนักเรียน

ตาราง 1 การสังเคราะห์การดำเนินงานกิจการนักเรียน

การดำเนินงานกิจการนักเรียน	กิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	กิจกรรมด้านการศึกษา	กิจกรรมด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	กิจกรรมด้านงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์	กิจกรรมด้านประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน
อดีตักดี สามงามแสน			✓		✓
นงเยาว์ กัลยาลักษณ		✓	✓		✓
ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	✓	✓	✓		✓
ชาญวิทย์ โสภิตะชา			✓	✓	
สิรินันท์ เมรสนัด	✓	✓			✓
กิตติมา ปรีดีดีลล		✓		✓	✓
คณะกรรมการการ	✓	✓	✓	✓	✓
ประถมศึกษาแห่งชาติ					
ธีระ รุญเจริญ		✓		✓	
ความถี่	3	6	5	5	6

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกการดำเนินงานกิจการนักเรียนที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ได้การดำเนินงานกิจการนักเรียนทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) กิจกรรมด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา 2) กิจกรรมด้านประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน 3) กิจกรรมด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ 4) กิจกรรมด้านงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และ 5) กิจกรรมด้านการส่งเสริม สุขภาพอนามัย

4. การวางแผนและการจัดองค์การการบริหารงานกิจการนักเรียน

พิชัย เสงี่ยมจิต (2542, หน้า 98) กล่าวว่าโดยสรุปแล้ว การวางแผน การบริหารงานกิจการนักเรียนมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การสำรวจสภาพทั่วไปและกำหนดขอบเขตของเขตของปัญหา

2. รวบรวมวิเคราะห์ปัญหาและคาดการณ์ในอนาคต
3. กำหนดนโยบายและเป้าหมาย
4. ลงมือกำหนดแผนโครงการงานและกิจกรรม
5. ติดตามและปรับปรุงแผน

สำหรับการจัดองค์กรหรือการจัดสายงานการบริหารงานกิจการนักเรียนแต่ละสถาบัน ไม่จำเป็นต้องจัดเหมือนกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของสถาบันคณะครูขอบเขตกิจกรรมลักษณะธรรมชาติของนักเรียนเป็นต้น อย่างไรก็ตามการจัดองค์กรหรือสายงานการบริหารมีหลักฐานที่สำคัญ คือการจัดองค์กรโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์เป็นหลักการจัดองค์กรโดยคำนึงถึงกระบวนการเป็นหลัก การจัดองค์กรโดยคำนึงถึงพื้นที่เป็นหลักการจัดองค์กรโดยคำนึงถึงเวลาเป็นหลัก การจัดองค์กรโดยคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นหลักและการจัดองค์กรโดยคำนึงถึงขอบข่ายและปริมาณงานเป็นหลัก

5. บทบาทหน้าที่ของบุคลากรบริหารกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียนจะเกี่ยวข้องกับบุคคลและส่วนงานหลายฝ่าย ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง พิชัย เส็งยมจิต (2542, หน้า 101-102) ได้รวบรวมไว้ ดังนี้

- 5.1 ผู้บริหารการบริหารงานกิจการนักเรียนผู้บริหารจะต้องดำเนินการดังนี้
 - 5.1.1 กำหนดนโยบายของสถาบันในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้แน่ชัด
 - 5.1.2 กำหนดระเบียบการจัดกิจกรรมนักเรียน
 - 5.1.3 วางแผนงานกิจกรรมนักเรียนโดยรวบรวมข้อมูลและศึกษาสภาพความพร้อมของสถาบัน ด้านบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ งบประมาณ
 - 5.1.4 ตัดสินใจเลือกดำเนินงานกิจการนักเรียนตามความพร้อม
 - 5.1.5 รายงานการจัดกิจกรรมนักเรียนประเภทต่าง ๆ และการจัดชุมนุมต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียนให้เจ้าสังกัดทราบ
 - 5.1.6 สั่งยกเลิกหรือระงับกิจกรรมที่เห็นว่าก่อให้เกิดปัญหาไม่เหมาะสมหรือการกระทำที่อาจนำมาซึ่งเป็นภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ
 - 5.1.7 จัดระบบงานหรือรูปองค์การของสายงานการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
 - 5.1.8 กำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดกิจกรรมครูที่ปรึกษากิจกรรมและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

5.1.9 รวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของทุกฝ่ายเพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนและนำไปสู่การปรับปรุงงานต่อไป

5.2 หัวหน้าหมวดกิจกรรมมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ดังนี้

- 5.2.1 สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและความถนัดของบุคลากร
 - 5.2.2 สํารวจความต้องการและจำนวนผู้เรียนที่เลือกกิจกรรมต่าง ๆ
 - 5.2.3 ทำโครงการจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน
 - 5.2.4 เสนอแผนการจัดประชุมสัมมนาครูที่ปรึกษากิจกรรมเกี่ยวกับวิธีการจัดและแนวดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - 5.2.5 เสนอแผนในการจัดประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อปรึกษาหารือในระหว่างการจัดกิจกรรมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
 - 5.2.6 ประเมินการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดกิจกรรมตลอดปีการศึกษา
 - 5.2.7 เสนอขออนุมัติโครงการจัดกิจกรรม
 - 5.2.8 แจ้งให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมและผู้เรียนทราบถึงรายการกิจกรรมที่จะจัดในแต่ละภาคเรียน
 - 5.2.9 กำหนดระยะเวลาและสถานที่สำหรับการสมัครเข้าร่วมกิจกรรม
 - 5.2.10 พิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งครูที่ปรึกษากิจกรรมส่งมาเพื่อขออนุมัติ
 - 5.2.11 ควบคุมการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกรายการให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับโรงเรียนหรือสถานศึกษา
 - 5.2.12 รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมเสนองานวัดผลของสถาบัน
 - 5.2.13 เป็นที่ปรึกษาของครูที่ปรึกษากิจกรรมและจัดประชุมปรึกษาหารือเป็นระยะตามความเหมาะสม
- 5.3 อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม มีหน้าที่ดังนี้
- 5.3.1 จัดทำแผนกิจกรรมเพื่อส่งหัวหน้าหมวดกิจกรรม
 - 5.3.2 ร่วมประชุมหรือพัฒนาการจัดกิจกรรมตามแผนที่หัวหน้าหมวดกิจกรรมกำหนด
 - 5.3.3 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายและแนวการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม
 - 5.3.4 ดำเนินการรับสมาชิก

5.3.5 ปฐมนิเทศสมาชิกเกี่ยวกับข้อปฏิบัติของการเข้าร่วมกิจกรรม

5.3.6 จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

5.3.7 วางแผนการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมร่วมกับสมาชิก เพื่อเสนอขอ
อนุมัติต่อหัวหน้าหมวดกิจกรรม

5.3.8 เป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือและร่วมทำกิจกรรมกับสมาชิกอย่างใกล้ชิด

5.3.9 บันทึกผลการประเมิน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียน การสอนมุ่งส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการให้นักเรียนได้สำรวจตัวเองเข้าใจตัวเองช่วยส่งเสริม ความถนัด ความสนใจ ส่งเสริมและควบคุมนักเรียนให้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับในสังคมอย่างมีความสุข สถาบันจำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรม จัดระบบโครงสร้างการบริหาร จัดองค์การ กำหนดบทบาทหน้าที่เพื่อการดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและ เจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการ คิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะ เป็นพลเมืองไทยและพลโลก

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อมสามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งในด้านการเรียนและอาชีพสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมนอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

หลักการ

การจัดกิจกรรมแนะแนวต้องส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่สมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยนำไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมตามลักษณะของกิจกรรมแนะแนวที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีกทั้งยังต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตโดยมุ่งจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียนและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ รวมทั้งด้านส่วนตัวและสังคมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการปฏิบัติจนกระทั่งเกิดทักษะชีวิต ตลอดจนครูทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยมีครูแนะแนวเป็นพี่เลี้ยงและประสานงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง รักละเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากข้อมูล ข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัว สังคม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน เลือกแนวทางการศึกษาอาชีพได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ ในงานอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่พึงามในการดำเนินชีวิต สร้างเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน
6. เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

ขอบข่าย

การจัดกิจกรรมแนะแนว มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ และสามารถวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความถนัดและสนใจ

3. ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รักรักษาสิ่งแวดล้อม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะชีวิต และสามารถปรับตัว ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวการจัดกิจกรรม

1. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียน
2. วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3. กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะนำให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของสถานศึกษา โดยครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนมีส่วนร่วม

4. กำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะนำของสถานศึกษา เป็นระดับการศึกษาและชั้นปี

5. ออกแบบการจัดกิจกรรมแนะนำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรม เวลาจัดกิจกรรม หลักฐานการทำกิจกรรม และการประเมินผล

6. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะนำรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์เวลา เนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินการ กิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล

7. จัดกิจกรรมแนะนำตามแผนการจัดกิจกรรมแนะนำและประเมินผลการจัด

8. ประเมินเพื่อตัดสินผล และสรุปรายงาน

การประเมินกิจกรรมแนะนำ

1. นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมแนะนำ จำนวนไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง

2. นักเรียนต้องทำกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น ส่งใบงาน รายงานหน้าชั้นเรียน กิจกรรมกลุ่ม

3. ผลการประเมิน (ผ่าน) นักเรียนจะต้องมีคะแนนรวมไม่น้อยกว่า 80 คะแนน

2. กิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การไม่เห็นแก่ตัว ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจ ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน และความเอื้ออาทรและสมานฉันท์ การจัดกิจกรรมนักเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
2. เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน
3. เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน ตลอดจนบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และมีความรับผิดชอบ
2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานร่วมกัน รู้จักการแก้ปัญหา มีเหตุผล มีการตัดสินใจที่เหมาะสม ช่วยเหลือแบ่งปัน และเอื้ออาทรและสมานฉันท์
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

1. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
2. กิจกรรมชุมนุม ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสียสละต่อสังคมและการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำไปสู่เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

หลักการ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
2. ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ
3. ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
4. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เป้าหมาย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ความรู้ทักษะและประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี อันจะนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ รักชาติ ศาสน์กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีแนวการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยจัดกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม

5. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย

6. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่กิจกรรม

ขอข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยมีขอข่าย ดังนี้

1. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2. จัดกิจกรรมที่ตอบสนองของความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

3. จัดกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนค่านิยมที่ดีงามและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. จัดกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และสังคม

การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียน

การดำเนินงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

1. งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย
2. งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน
3. งานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

4. งานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

5. งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน

1. ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย

งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย หมายถึง งานที่ดำเนินการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนทั้งการป้องกัน ส่งเสริมและแก้ไขทั้งด้านโภชนาการสุขภาพและยาเสพติดโดยโรงเรียนจัดให้มีการบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคน ได้แก่ การเฝ้าระวังสุขภาพ การป้องกันโรคและการรักษาพยาบาลเบื้องต้นจากครู สาธารณะสุขและการฝึกปฏิบัติที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมต่อการมีสุขภาพดี (กรมอนามัย, 2547, หน้า 36) การจัดกิจกรรมส่งเสริมอนามัยในแต่ละโรงเรียนควรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพ การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพ การป้องกันโรคและการรักษาพยาบาลเบื้องต้นจากครูและสาธารณสุข

1.2 เพื่อให้เด็กวัยเรียนและเยาวชนมีทักษะสุขภาพ (Health Skills) และทักษะชีวิต (Life Skill)

1.3 เพื่อให้เด็กวัยเรียนและเยาวชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมติดตัวไปสู่วัยผู้ใหญ่

1.4 เพื่อให้มีการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านโภชนาการ เช่น โรคขาดโปรตีนและพลังงาน โรคอ้วน โรคขาดสารไอโอดีน

1.5 เพื่อให้ให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและความปลอดภัยในการบริโภค

1.6 เพื่อให้มีสถานที่ในการรับประทานอาหารปรุงอาหารจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (กรมอนามัย, 2547, หน้า 36-59) ดังนี้

แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาปีที่ 1-6)

1.1 โรงเรียน/ครูที่ปรึกษาติดตามทวงถามแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองจากนักเรียนที่เข้าใหม่ทุกคน

- 1.2 ทุกต้นเทอมครูอนามัยประสานกับครูที่ปรึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ตรวจสุขภาพตนเองตามรายการที่ระบุไว้ในแบบบันทึก
- 1.3 ครูอนามัยประสานงานกับครูที่ปรึกษาให้นักเรียนทุกคนได้ทดสอบสายตาตนเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 1.4 ครูอนามัยควรมอบหมายงานต่าง ๆ ให้นักเรียนแกนนำด้านสุขภาพที่ได้รับการอบรม
- 1.5 จัดหาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับห้องพยาบาลให้เพียงพอโดยพิจารณาตามสภาพปัญหาการเจ็บป่วยของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน
- 1.6 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนที่เจ็บป่วยหรือนักเรียนที่ตรวจสุขภาพตนเองพบว่ามีปัญหาไปขอคำแนะนำหรือขอรับบริการที่ห้องพยาบาล
- 1.7 ครูอนามัย/ครูพยาบาลให้การดูแลรักษาเบื้องต้นแก่นักเรียนและบุคลากรที่เจ็บป่วยหรือมีปัญหาสุขภาพและส่งต่อนักเรียนหรือบุคลากรที่เจ็บป่วยเกินของเขตการบริการของห้องพยาบาลไปรับบริการที่สถานีอนามัยหรือโรงพยาบาล
- 1.8 การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับโภชนาการอาหารสารปนเปื้อนในอาหารการวิเคราะห์คุณค่าทางอาหาร
- 1.9 การสอนเพื่อสร้างเจตคติที่จำเป็น เช่น ภัยจากสารเสพติด ความรับผิดชอบในเรื่องเพศ จิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย ฯลฯ
- 1.10 จัดช่วงเวลาสำหรับการนำเสนอความคิดในมุมมองใหม่ ๆ หรือจัดเวทีอภิปรายหัวข้อที่อยู่ในความสนใจ เช่น ครูพูดคุยในชั่วโมงโฮมรูมในประเด็นร้อนที่เป็นข่าวในหนังสือพิมพ์
- 1.11 สนับสนุนการจัดการกิจกรรมชุมนุมของนักเรียนอาจไม่จำเป็นต้องมีชื่อเป็นเรื่องสุขภาพโดยตรง แต่กิจกรรมชุมนุมส่งผลให้เกิดการเผยแพร่เรื่องที่เกี่ยวข้องสุขภาพและความปลอดภัยในชีวิต เช่น ชุมนุมคุ้มครองผู้บริโภค ชุมนุมรักษาสีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 1.12 นักเรียนได้รับการประเมินภาวะการเจริญเติบโต อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 1.13 การประเมินภาวะโภชนาการนักเรียน ด้านภาวะการเจริญเติบโตและภาวะการขาดสารอาหาร
- 1.14 มีการแก้ปัญหาด้านโภชนาการของนักเรียน เช่น จัดอาหารกลางวัน/อาหารเสริมให้กลุ่มนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ให้ความรู้ในการเลือกอาหารที่มีคุณค่า
- 1.15 มีการสุขาภิบาลอาหาร ได้แก่ โรงเรียนสำรวจสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามมาตรฐานควบคุมดูแลความปลอดภัยของอาหารหน้าทีและความรับผิดชอบของงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน

สรุปได้ว่าเป็นงานที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญเพราะถ้านักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดี จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ งานส่งเสริมสุขภาพอนามัยของโรงเรียนเป็นงานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ควบคุมดูแลอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ จัดหาแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตรวจสอบสุขภาพประจำปี พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการประกันสุขภาพ การให้ความรู้แนวทางการประพฤติปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมที่ดี ห่างไกลจากสารเสพติดและลดการเสี่ยงต่อการถูกฉ้อโกง ละเมิดทางเพศเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน

ความหมายของงานแนะแนว กรมวิชาการ (2544, หน้า 2) กล่าวว่า การแนะแนว เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาและสร้างภูมิคุ้มกันที่มั่นคงโดยการมีส่วนร่วมประสานงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาทุกช่วงวัยของชีวิตให้เป็นคนดี มีปัญญา และความสุขให้มีความหมายกิจกรรมแนะแนวไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้มีความรู้ทางด้านกรแนะแนวให้ความช่วยเหลือโดยไม่จำกัดเพศ วัย อาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มแล้วแต่กรณี โดยให้เข้าใจถึงสภาพที่แท้จริงของตนเองว่ามีความถนัดในด้านใด มีสภาพเช่นใดสามารถป้องกันแก้ไขและพัฒนาตนเองไม่ว่าจะเป็นทางด้านอารมณ์และสังคมได้ถูกต้อง สรุปงานแนะแนวได้ว่าเป็นงานให้ความช่วยเหลือระหว่างบุคคล เพื่อจะเข้าใจรู้จักตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ตัดสินใจที่จะเลือกศึกษาในด้านที่ตนเองมีความสามารถมีทักษะชีวิตมีความสุขสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

3. งานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

ความหมายของกีฬาและนันทนาการ กรมวิชาการ (2544, หน้า 3-35) กำหนดให้การกีฬาและนันทนาการเป็นส่วนหนึ่งในงานกิจการนักเรียน โดยให้ความหมายของกีฬาและนันทนาการดังนี้ กีฬา (Sport) หมายถึง กิจกรรมช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงและสมรรถภาพทางร่างกาย โดยกีฬาที่จัดขึ้นอาจเป็นกีฬาไทย หรือ กีฬาสากล กิจกรรมนันทนาการ (Recreational Activity) หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่บุคคลหรือกลุ่มคนเลือกกระทำ โดยความสมัครใจในเวลาว่าง (Leisure) เป็นกิจกรรมที่สามารถให้ประสบการณ์ ความพึงพอใจ สนุกสนานและมีประโยชน์คุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคม ตัวอย่างกิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ งานอดิเรก เกมส์ ดนตรีการแสดงศิลปะวัฒนธรรม การประดิษฐ์ท่องเที่ยว เป็นต้น จากความหมายกีฬาและนันทนาการ สรุปได้ว่ากีฬาและนันทนาการเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน

เกิดความสามารถในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพกายและจิตที่ดี โดยให้มีทั้งความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมตามแนวทางการจัดการศึกษา

แนวทางการจัดกิจกรรมและนันทนาการ กรมวิชาการ (2544,หน้า2) กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ดังนี้

1. ในการจัดกิจกรรมผู้เรียนต้องได้รับโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ ทั้งประเภทบุคคลและประเภททีมอย่างหลากหลายทั้งของไทยและสากล
2. มุ่งให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามศักยภาพด้านความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางกายเกิดการพัฒนากลไกอย่างเต็มที่
3. นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการฝึกฝนตนเองตากกฎกติการะเบียบและหลักการทางวิทยาศาสตร์ได้แข่งขันหรือได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม
4. นักเรียนได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยตรงตามความถนัด ความสนใจ
5. นักเรียนได้รับความพึงพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางการกีฬาและนันทนาการ และรักการออกกำลังกาย

งานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

ความหมายของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ กรมวิชาการ (2545,หน้า 45) กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ว่าหมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ให้ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลุกฝังคุณธรรมและค่านิยมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้กำหนดให้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นกิจกรรมที่มุ่งปลุกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการกำหนดระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. จะต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเจริญและความมั่นคงของชาติ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อรากฐานการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู
5. จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. จะต้องมิได้โครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรมและต้องเป็นของสถานศึกษา
7. ทุกกิจกรรมจะต้องมีครูอาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการกิจกรรม
8. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมจะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในสถานศึกษานั้น เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา
9. การจัดกิจกรรมเลือกให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น
10. ให้สถานศึกษาควบคุมเรื่องการจ่ายเงินหรือพัสดุของอื่น ๆ ให้เป็นการประหยัดและเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ
11. ในกรณีหัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมใด ๆ ไม่เหมาะสมมีการกระทำ หรืออาจนำมาซึ่งอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้น ๆ เสีย

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์ ในโรงเรียนต้องครอบคลุมตามหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนด ซึ่งแต่ละโรงเรียนสามารถกำหนดกิจกรรมเองและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน

กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จำแนกลักษณะของการเป็นผู้มีประชาธิปไตยเป็น 3 ลักษณะ (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.อ้างอิงในสมเดช ศรีแสง, 2543, หน้า 908-911) คือ

1. ความเป็นประชาธิปไตยในอุดมคติ หมายถึง การมีศรัทธาและเชื่อมั่นในสติปัญญา เหตุผลและความสามารถของมนุษย์
2. ความเป็นประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นผู้ที่อยู่ในระบบการเมืองที่ถือว่าการปกครองของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน
3. ความเป็นประชาธิปไตยในฐานะที่ยึดเป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน หมายถึง การอยู่ร่วมกันการปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพด้วยทางกายและวาจาไม่ก้าวร้าวใน

สิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนร่วม ตลอดจนการใช้สติปัญญาและความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา

การที่จะปลูกฝังให้พลเมืองของประเทศมีความรู้ และปฏิบัติตนได้ตามความหมายของประชาธิปไตยทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการเรียนรู้และฝึกฝนตั้งแต่ในเยาว์วัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเล็งเห็นความสำคัญของประชาธิปไตย จึงมีนโยบายให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียนขึ้น

1. ความหมายและขอบข่ายโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึงการสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังพฤติกรรมด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตย 3 ประการ ฆราวาสธรรม สามัคคีธรรมและปัญญาธรรม รวมทั้งพฤติกรรมด้านระบบประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียนทุกคน ตลอดจนให้นักเรียนสามารถขยายผลสู่ชุมชนได้ เป็นประการต่อไปพฤติกรรมที่บ่งชี้แสดงว่านักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย

2. วัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.1 เพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีคุณลักษณะตามวิถีประชาธิปไตยที่ต้องการเน้นในเรื่องของฆราวาสธรรมสามัคคีธรรมและปัญญาธรรมและรู้จักการทำงานร่วมกันตามระบบประชาธิปไตยทั้งนี้โดยการฝึกปฏิบัติจริง

2.2 เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ โดยสอดแทรกเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระเน้นฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม

2.3 เพื่อให้ นักเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้เป็นตัวอย่างแก่ชุมชนท้องถิ่น

3. การเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนกรมวิชาการได้กำหนดแนวทางในการฝึกนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย และรู้จักทำงานร่วมกันตามระบบประชาธิปไตยไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนพอสรุปได้ ดังนี้

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เน้นให้ครูผู้สอนทุกคนเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มในทุกกลุ่มประสบการณ์ตามหลักสูตร ทั้งนี้ให้นักเรียนได้ความรู้ตามเนื้อหาวิชาและเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตประชาธิปไตยตามคุณลักษณะที่ต้องการเน้นทั้ง 3 ประการ

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนหรือในห้องเรียนเมื่อโรงเรียนได้พิจารณาเห็นว่านักเรียนได้รับการฝึกฝนเรื่องวิถีชีวิตประชาธิปไตยในห้องเรียนจนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ต้องการเน้นพอสมควรแล้ว จึงฝึกฝนพฤติกรรมด้านระบบกิจกรรมอาหารกลางวัน กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมทำความสะอาด กิจกรรมกีฬา ฯลฯ เป็นสื่อในการฝึกฝนนักเรียน แต่การดำเนินการตามกิจกรรมทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วต้องดำเนินงานในรูปแบบของกลุ่มบุคคล คือ คณะกรรมการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการและครูที่ปรึกษา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยนักเรียนมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก คณะกรรมการจึงต้องดำเนินงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ วางแผนในการทำงานร่วมกัน และประเมินผลการทำงานร่วมกัน

4. กิจกรรมวินัยนักเรียน

ความหมายของวินัยนักเรียน ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของวินัยตนเองไว้ดังนี้

กู๊ด (Good, 1959, p.166 อ้างอิงในวิรัตน์ โสโรตอง, หน้า 8) ให้ความหมายว่าเป็นการบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ใช้การบังคับโดยอำนาจจากภายนอกแต่เป็นการบังคับโดยอำนาจภายในของบุคคลนั่นเองและเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

กรมวิชาการ (2542, หน้า 155-156) กล่าวว่าวินัยในตนเอง หมายถึงระเบียบกฎเกณฑ์ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่ราบรื่นมีความสุขความสำเร็จโดยอาศัยการฝึกอบรมให้รู้จักปฏิบัติตนรู้จักควบคุมตนเองทักษะย่อยและพฤติกรรมดังนี้

1. ตรงต่อเวลา พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ ปฏิบัติงานทันเวลาที่กำหนด
2. วางแผนในการใช้เวลาในการทำงานและดำเนินชีวิตพฤติกรรมที่แสดง ได้แก่ แบ่งเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมดำเนินชีวิตประจำวัน
3. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของหมู่คณะและเคารพกฎกติกาของสังคมพฤติกรรมที่แสดงได้แก่ เคารพกฎหมายบ้านเมือง กฎหมายจราจร ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม
4. รู้จักประเมินตนเอง พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ บอกข้อดีข้อเสียในการทำงาน
5. ประพฤติตนเองเสมอต้นเสมอปลาย พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ แสดงมารยาทได้ถูกต้องตากาลเทศะอย่างสม่ำเสมอ

6. ชื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงได้แก่ไม่พูดเท็จแอบอ้างหรือนำของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

สรุปได้ว่า วินัย หมายถึงระเบียบข้อบังคับที่วางไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้บุคคลใช้ควบคุมความประพฤติตนเอง ในการปฏิบัติตามแบบแผนข้อบังคับซึ่งทางโรงเรียนกำหนดไว้ หรือไม่ได้กำหนดไว้ เพื่อฝึกฝนให้บุคคลอยู่ในความถูกต้องมีเหตุผลซึ่งก่อให้เกิดวินัยในตนเอง ที่ทำให้เป็นคนดี เกิดความสงบสุขในชีวิตตนเองและระเบียบสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณรงค์ศักดิ์ ชันคำ (2556, หน้า 80-85) ได้ทำการวิจัยเรื่องระบบการบริหารกิจการนักเรียนในศูนย์การพัฒนาคณาภพการศึกษาเวียงมะลิกา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากพบว่าการปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ด้านงานกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยของโรงเรียน ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านงานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ด้านกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับด้านปานกลาง ได้แก่ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

สมพร โพธิ์กำเนิด (2558, หน้า 98-99) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของมหาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการบริหารงานปกครองและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการบริหารงานแนะแนวอาชีพและจัดหางานและการบริหารงานโครงการพิเศษและบริการชุมชน

มาลีณี เกศธนากร (2556, หน้า 121) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากสำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากทุกข้อ อุปสรรคที่พบในการบริหารงานกิจการนักเรียนมาจากบุคลากรไม่สามารถนำกฎระเบียบมาใช้ได้อย่างเต็มที่ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ ยังไม่เป็นไปในทางเดียวกัน

วารสารณ์ บุญดอ (2559, หน้า 87-88) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมีนโยบายให้ครูทุกคนมีการพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาการและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนมีการติดตามผู้ที่ได้รับทุนว่ามีการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนพร้อมทั้งยังมีการจัดนักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียนตรงตามความต้องการของนักเรียนในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด

ปัทมา ปานบุญหอม (2555, หน้า 82) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านงานกิจกรรมนักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ด้านงานบริการและสวัสดิการนักศึกษา ด้านงานธุรการ ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ด้านงานวินัยนักศึกษาและด้านงานกีฬา

งานวิจัยในต่างประเทศ

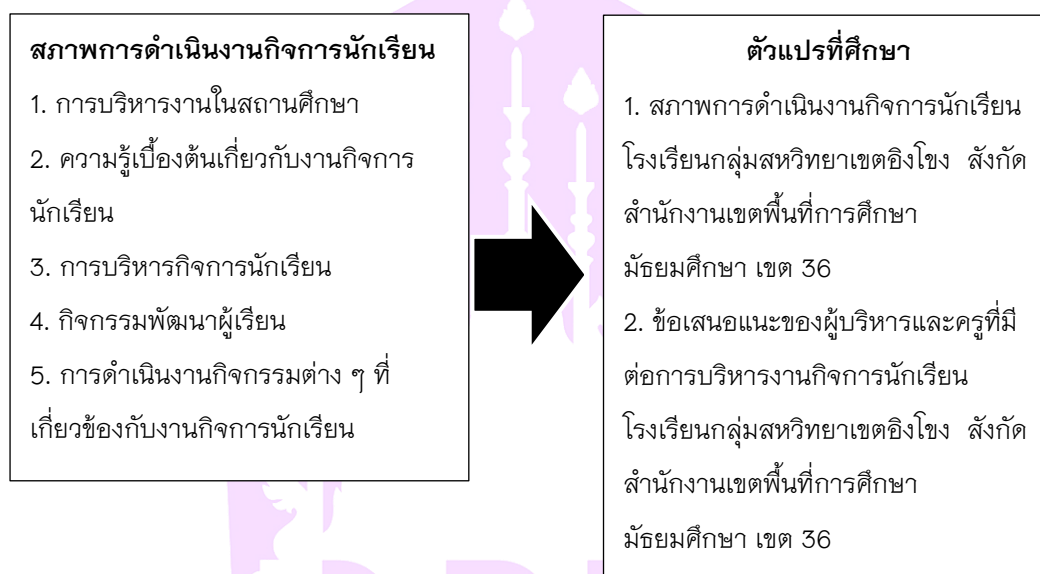
เบนเนตต์ (Bennett, 1995, p.108) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนประสบสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ โดยการตั้งนโยบายเรื่องวินัย มีการสื่อสารให้นักเรียนทราบและเข้าใจในเรื่องนี้ และมีการบังคับให้ปฏิบัติตาม โดยนักเรียนจะต้องทราบว่าความประพฤติชนิดที่ยอมรับได้และยอมรับไม่ได้

วาสิรี (Valerie, 1995, p, 2169-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งของครูกับความสัมพันธ์และการสำรวจทัศนคติที่มีต่อนักเรียนผลการวิจัยพบว่าการเรียนในชั้นเรียนกับระเบียบวินัยอยู่ในความสนใจของบุคลากรของสถานศึกษาและสาธารณชน ระเบียบวินัยในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อการปฏิบัติของครูในการเข้มงวดทางด้านระเบียบวินัยสอดคล้องกับความคิดความเชื่อของครูการฝึกแก้ไขข้อขัดแย้งของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาด้านระเบียบวินัยในห้องเรียนของครูโดยการให้ครูสามารถกำหนดปรัชญาในการสอน และแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียนจะช่วยให้ครูสามารถกำหนดพื้นฐานเกี่ยวกับความประพฤติของครูและนักเรียนผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าครูจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมในการแก้ไขปัญหาระเบียบวินัยของนักเรียน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเป็นกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียนให้พัฒนาการ

ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมครบถ้วนทุกด้านอย่างสมดุล สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการควบคุมกันไปกับการเรียนการสอนปกติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จำนวน 11 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 26 คน และครูผู้สอนจำนวน 395 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 421 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จำนวนทั้งสิ้น 201 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp 607-610) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น โดยการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยการจำแนกกลุ่มประชากรออกเป็นส่วน ๆ จากนั้นเทียบสัดส่วนหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

ตาราง 2 จำแนกจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต
อิงโขงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

ที่	โรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
			ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
1	โรงเรียนเทิงวิทยาคม	ใหญ่	5	115	2	57
2	โรงเรียนปล้องวิทยาคม	กลาง	3	40	1	19
3	โรงเรียนเชียงของวิทยาคม	กลาง	4	52	2	25
4	โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคมฯ	กลาง	2	30	1	14
5	โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม	กลาง	3	37	1	18
6	โรงเรียนพญาเม็งรายวิทยาคม	กลาง	2	32	1	15
7	โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม	เล็ก	2	17	1	8
8	โรงเรียนแม่ตำตาดคควัน วิทยาคม	เล็ก	1	18	0	9
9	โรงเรียนไม้ยาวิทยาคม	เล็ก	1	16	0	8
10	โรงเรียนขุนตาลวิทยาคม	เล็ก	2	23	1	11
11	โรงเรียนยางฮ่อมวิทยาคม	เล็ก	1	15	0	7
รวม			26	395	10	191

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบตรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ลักษณะแบบสอบถาม

ที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) ประกอบด้วยด้าน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย
2. ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา
3. ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ
4. ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์
5. ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 73) ดังนี้

ที่สุด

ระดับ 5 คะแนน หมายถึงสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึงสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึงสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

กลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

36

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการตามขอบข่ายของตัวแปรที่กำหนดในวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดโครงสร้างเนื้อหาเพื่อสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาตามขอบข่ายของตัวแปรที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแล้วนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เลือกเป็นรายข้อคำถามเพื่อลงความคิดเห็นและให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและโครงสร้าง

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีข้อสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและโครงสร้าง

ให้คะแนน -1 เมื่อว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและโครงสร้าง

1. นำคะแนนที่ได้วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์รายข้อมีค่าเท่ากับ 0.67–1.00 ถือว่าข้อนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและถูกต้องในการใช้ภาษา (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) มีค่าความเชื่อมั่น 0.98

3. แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้รับความเห็นชอบแล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จำนวน 11 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จำนวน 11 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้แก่ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้ง 11 โรงเรียน เพื่อตอบแบบสอบถาม

4. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากผู้บริหารและครู โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จากเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 201 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 201 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับและดำเนินการตามขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยดำเนินการดังนี้

1. ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (%)

2. ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 วิเคราะห์โดยใช้สถิติการคำนวณค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, หน้า 162) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00	หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49	หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49	หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49	หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49	หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ตอนที่ 3 รวบรวมผลข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ประกอบด้วย

1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละข้อโดยใช้สูตร IOC

$$IOC = \sum \frac{R}{n}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

R แทนคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม คือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ

n แทน จำนวนของข้อมูลทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ประกอบด้วย

ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (บุญชม ศรีสะอาด,2545)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ร้อยละ

$\sum X$ แทน ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด,2545)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละคน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนกลุ่มเป้าหมาย



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ผู้วิจัยเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36



ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	56	27.86
หญิง	145	72.14
รวม	201	100.00
2. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	10	4.98
ครูผู้สอน	191	95.02
รวม	201	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน		
ต่ำกว่า 5 ปี	45	22.39
5-10 ปี	79	39.30
มากกว่า 10-15 ปี	58	28.86
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	19	9.45
รวม	201	100.00

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่า เป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็นร้อยละ 72.14 และชายคิดเป็นร้อยละ 27.86 ตามลำดับ ผู้บริหารจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.98 ครูผู้สอนจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 95.02 ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน ระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.39 ระยะเวลา 5-10 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 ระยะเวลามากกว่า 10-15 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 28.86 ระยะเวลามากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.45 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต
อิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียน
กลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย	4.09	0.65	มาก
2	ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวใน สถานศึกษา	4.31	0.50	มาก
3	ด้านส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ	4.22	0.67	มาก
4	ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์	4.28	0.64	มาก
5	ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน	4.27	0.64	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.22	0.56	มาก

จากตาราง 4 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสห
วิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ในภาพรวมมีการ
ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.22, S.D.=0.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการ
ปฏิบัติงานมากที่สุดได้แก่ ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ($\bar{x}=4.31, S.D.=0.50$)
รองลงมาได้แก่ ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ($\bar{x}=4.28, S.D.=0.64$)
และด้านน้อยที่สุด คือ ด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ($\bar{x}=4.09, S.D.=0.65$)

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน
โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 36 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
1	ประชุมวางแผนงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.04	0.78	มาก
2	กำหนดโครงการและวางแผนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	4.03	0.80	มาก
3	จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยตลอดปีการศึกษา	4.03	0.91	มาก
4	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	4.16	0.80	มาก
5	มีการจัดสร้างห้องพยาบาลเป็นเอกเทศ	4.40	0.63	มาก
6	จัดหาเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลเพียงพอ	4.12	0.76	มาก
7	อบรมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการปฐมพยาบาลแก่คณะครู และนักเรียน	3.93	0.97	มาก
8	ตรวจสุขภาพนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.22	0.86	มาก
9	มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยระหว่างโรงเรียนและชุมชน	4.11	0.85	มาก
10	จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน	4.02	0.97	มาก
11	ประชุมสรุปผลการดำเนินงานบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	4.01	0.87	มาก
12	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	4.01	0.86	มาก

จากตาราง 5 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09, S.D.=0.65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติงานมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดสร้างห้องพยาบาลเป็นเอกเทศ ($\bar{X}=4.40, S.D.=0.63$) รองลงมา ได้แก่ ตรวจสุขภาพนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X}=4.22, S.D.=0.86$) และข้อที่มีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ อบรมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการปฐมพยาบาลแก่คณะครูและนักเรียน ($\bar{X}=3.93, S.D.=0.97$)

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{X}	S.D.	
1	ประชุมวางแผนปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี	4.12	0.78	มาก
2	กำหนดโครงการและวางแผนการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.24	0.71	มาก
3	จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.31	0.65	มาก
4	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.29	0.68	มาก
5	ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ชี้แจงงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.27	0.69	มาก
6	ครูประจำชั้นจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพิจารณาการบริการทุนการศึกษานักเรียน	4.34	0.69	มาก
7	ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านและบันทึกข้อมูลของนักเรียนทุกคนเพื่อพิจารณาด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.48	0.63	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{X}	S.D.	
8	ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานด้านส่งเสริม กิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.33	0.72	มาก
9	ประชุมสรุปผลการดำเนินงานด้านส่งเสริม กิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.35	0.64	มาก
10	ปรับปรุงและพัฒนางานด้านการจัดทำ แผนงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวใน สถานศึกษา	4.32	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		4.31	0.50	มาก

จากตาราง 6 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติงานมากที่สุด ได้แก่ มีครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านและบันทึกข้อมูลของนักเรียนทุกคนเพื่อพิจารณาด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.63) รองลงมาได้แก่ ประชุมสรุปผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.64) และข้อที่มีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ ประชุมวางแผนปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.78)

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ
โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 36 ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
1	ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งในและนอกโรงเรียน	4.19	0.85	มาก
2	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ	4.20	0.86	มาก
3	ผู้บริหารสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณในการจัดแข่งขันกีฬาและนันทนาการ	4.20	0.85	มาก
4	กำหนดให้มีบุคลากรทำหน้าที่รับผิดชอบเข้าร่วมแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งประเภทบุคคลและทีม	4.33	0.79	มาก
5	บุคลากรมีความรู้เหมาะสมในการให้ความรู้ด้านกีฬาและนันทนาการแก่นักเรียน	4.27	0.84	มาก
6	ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะเทคนิคการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการแต่ละประเภท	4.22	0.79	มาก
7	จัดให้มีชุมนุมหรือชมรมกีฬาของโรงเรียน	4.30	0.79	มาก
8	มีการเสริมแรงทั้งทางกายและทางใจแก่บุคลากรที่น่าชื่อเสียงด้านกีฬาและนันทนาการมาสู่โรงเรียน	4.16	0.78	มาก
9	มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมกีฬาแต่ละประเภท เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว	4.14	0.85	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
10	มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ	4.24	0.78	มาก
11	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัด กิจกรรมด้านส่งเสริมการกีฬาและ นันทนาการ	4.20	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย		4.22	0.67	มาก

จากตาราง 7 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22, S.D. = 0.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติงานมากที่สุด ได้แก่ กำหนดให้มีบุคลากรทำหน้าที่รับผิดชอบเข้าร่วมแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งประเภทบุคคลและทีม ($\bar{x} = 4.33, S.D. = 0.79$) รองลงมา ได้แก่ จัดให้มีชุมนุมหรือชมรมกีฬาของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.30, S.D. = 0.79$) และข้อที่มีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมกีฬาแต่ละประเภทเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ($\bar{x} = 4.14, S.D. = 0.85$)

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
1	ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้าน กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์	4.30	0.76	มาก
2	มีหลักสูตรและแผนการจัดการจัด กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผ	4.35	0.72	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
3	ผู้บำเพ็ญประโยชน์ จัดทำโครงการและระเบียบข้อบังคับ ของกิจการลูกเสือ เนตรนารี ยุว กาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์	4.31	0.79	มาก
4	จัดบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนิน กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ที่ชัดเจน	4.41	0.76	มาก
5	จัดงบประมาณ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก สะดวกเพื่อดำเนินกิจกรรม	4.20	0.77	มาก
6	มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในการกำกับดูแลการจัดกิจกรรม	4.26	0.77	มาก
7	จัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และ ผู้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะ	4.29	0.84	มาก
8	มีการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเพื่อการ บริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ เนตร นารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้มีประสิทธิภาพ	4.21	0.85	มาก
9	กำกับดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้ บำเพ็ญประโยชน์ตามหลักสูตร กำหนด	4.25	0.71	มาก
10	มีการติดตามตรวจสอบการใช้หลักสูตร ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้ บำเพ็ญประโยชน์เป็นระยะ ๆ	4.23	0.81	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
11	มีการนิเทศติดตาม สรุปลผล และจัดทำ รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และ ผู้บำเพ็ญ ประโยชน์	4.19	0.78	มาก
12	มีการปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการ จัดกิจกรรมด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตร นารี ยุวกาชาดผู้บำเพ็ญประโยชน์ให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4.28	0.77	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.28	0.64	มาก

จากตาราง 8 ผลการศึกษาศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ด้านกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.28, S.D.=0.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติงานมากที่สุด ได้แก่ จัดบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ที่ชัดเจน ($\bar{x}=4.41, S.D.=0.76$) รองลงมา ได้แก่ มีหลักสูตรและแผนการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ($\bar{x}=4.35, S.D.=0.72$) และข้อที่มีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ การนิเทศติดตาม สรุปลผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ($\bar{x}=4.19, S.D.=0.78$)

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของ
โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 36 ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน

ข้อ	ลักษณะงาน	(n=201)		ระดับ การปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
1	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและวินัย นักเรียน	4.26	0.72	มาก
2	มีครูอาจารย์ฝ่ายปกครองควบคุมดูแล ความประพฤติของนักเรียนให้เป็นไป ตามระเบียบวินัย	4.26	0.72	มาก
3	นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานกิจกรรมและวินัยนักเรียน	4.21	0.73	มาก
4	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัด กิจกรรมด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน	4.20	0.75	มาก
5	ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้าน กิจกรรมและวินัยนักเรียน	4.31	0.69	มาก
6	มีแผนดำเนินงานของโรงเรียนในการจัด กิจกรรมและวินัยนักเรียน	4.24	0.79	มาก
7	จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมและวินัยนักเรียน	4.31	0.78	มาก
8	จัดทำแผนการปกครองหรือปฏิทิน กิจกรรมและวินัยนักเรียน	4.37	0.75	มาก
9	จัดบุคลากรรับผิดชอบการดำเนิน กิจกรรมและวินัยนักเรียน	4.21	0.81	มาก
10	จัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรม และวินัยนักเรียน	4.28	0.79	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.27	0.64	มาก

จากตาราง 9 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต อิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.27, S.D.=0.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการ ปฏิบัติงานมากที่สุด ได้แก่ จัดทำแผนการปกครองหรือปฏิทินกิจกรรมและวินัยนักเรียน ($\bar{x}=4.37, S.D.=0.75$) รองลงมาได้แก่ ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน ($\bar{x}=4.31, S.D.=0.69$) จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมและวินัยนักเรียน ($\bar{x}=4.31, S.D.=0.78$) และข้อที่มีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัด กิจกรรมด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน ($\bar{x}=4.20, S.D.=0.75$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

ข้อเสนอแนะการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน

1. ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ควรมีการออกกำลังการหน้าเสาธงอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ควรมีการตรวจสุขภาพของ นักเรียนในแต่ละภาคเรียนเพื่อประชุมวางแผนงานอนามัยภายในโรงเรียน สร้างความรู้และ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอนามัยนักเรียน

2. ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

ควรเปิดโอกาสให้สถาบันอื่นมาแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการวางแผน ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้แก่คณะครูเกี่ยวกับการแนะแนว เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำไปชี้แจงแนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิด

3. ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ออกกำลังกายมากขึ้น มีกีฬา และกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่ ที่นักเรียนเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย

4. ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีจิตสาธารณะมากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครู เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

5. ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน

โรงเรียนควรมีการตรวจเครื่องแต่งกายทุกเดือน เพื่อเช็คความเรียบร้อย ให้ นักเรียนมีการประเมินตนเองและทำกิจกรรมกระตุ้นตัวเองเพื่อการส่งเสริมทางด้านวินัย นักเรียน

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สหวิทยาเขตอิงโขง และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 กลุ่มประชากรในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 26 คน ครูจำนวน 395 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 421 คน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 จำนวนทั้งสิ้น 421 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp 607–610) มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 201 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบแบ่งชั้น โดยจำแนกกลุ่มประชากรออกเป็น ส่วน ๆ จากนั้นเปรียบเทียบสัดส่วนหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation) สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 พบว่า เป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็นร้อยละ 72.14 และ 27.86 ตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.98 ครูผู้สอนจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 95.02

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติงานมากที่สุดได้แก่ ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน ด้านส่งเสริมกีฬาและนันทนาการและด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2.1 ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ควรมีการออกกำลังการหน้าเสาธงอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ควรมีการตรวจสุขภาพของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนเพื่อประชุมวางแผนงานอนามัยภายในโรงเรียน สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานอนามัยนักเรียน.

2.2 ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

ควรเปิดโอกาสให้สถาบันอื่นมาแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการวางแผนประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้แก่คณะครูเกี่ยวกับการแนะแนวเพื่อใช้เป็นข้อมูลนำไปชี้แจงแนะนำนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2.3 ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ออกกำลังกายมากขึ้น มีกีฬาและกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่ ที่นักเรียนเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย

2.4 ด้านกิจกรรมรณรงค์สิ่งแวดล้อม เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีจิตสาธารณะมากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครูเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์สิ่งแวดล้อม เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

2.5 ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน

โรงเรียนควรมีการตรวจเครื่องแต่งกายทุกเดือน เพื่อเช็คความเรียบร้อยให้นักเรียนมีการประเมินตนเองและทำกิจกรรมกระตุ้นตัวเองเพื่อการส่งเสริมทางด้านวินัยนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติงานมากที่สุดได้แก่ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ด้านกิจกรรมรณรงค์สิ่งแวดล้อม เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน ด้านส่งเสริมกีฬาและนันทนาการและด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีการจัดห้องพยาบาลเป็นเอกเทศ มีการตรวจสุขภาพนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยระหว่างโรงเรียนและชุมชนสถานศึกษาจัดหาเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลเพียงพอต่อความต้องการ สถานศึกษามีการประชุมวางแผนงานการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพอนามัยร่วมกันระหว่างโรงเรียนชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยตลอดปีการศึกษาจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนมีการกำหนดโครงการและวางแผนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยสถานศึกษามีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเพื่อหาแนวทางปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย เพื่อจัดอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการปฐมพยาบาลแก่คณะครู และนักเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (รัตนาวดี นานาผล 2555, หน้า 84) ได้ศึกษาการดำเนินงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ด้านการบริการสุขภาพอนามัยมีการดำเนินงานในระดับมากทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนมีการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยเพื่อดูแลสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนรวมทั้งยังมีการวางแผนกำหนดการดำเนินงานด้านการบริการสุขภาพอนามัยอย่างเป็นระบบ ทำให้การดำเนินงานในการดูแลสุขภาพอนามัยนักเรียนมีประสิทธิภาพ

ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านและบันทึกข้อมูลของนักเรียนทุกคนเพื่อพิจารณาส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา มีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ครูประจำชั้นจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพิจารณาการบริการทุนการศึกษาให้นักเรียน มีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนางานด้านการจัดทำแผนงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา มีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา สถานศึกษาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ชี้แจงงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษามีการกำหนดโครงการและวางแผนการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษามีการประชุมวางแผนปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (รัตนาวดี นานาผล 2555, หน้า 83) ได้ศึกษาการดำเนินงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัด

กาญจนบุรี พบว่า ด้านการจัดบริการแนะแนวมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนมรการดำเนินงานด้านจัดบริการแนะแนว มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งแม้ว่าโรงเรียนบางโรงเรียนจะไม่มีครูที่จบสาขาแนะแนวมาทำหน้าที่ โดยเฉพาะแต่ผู้บริหารได้จัดหาบุคลากรที่มีความเหมาะสมมาทำหน้าที่ ทำให้งานด้านการจัดบริการแนะแนวเป็นไปได้อย่างดี

ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะสถานศึกษากำหนดให้มีบุคลากรทำหน้าที่รับผิดชอบเข้าร่วมแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งประเภทบุคคลและทีม จัดให้มีชุมนุมหรือชมรมกีฬาของโรงเรียน บุคลากรมีความรู้เหมาะสมในการให้ความรู้ด้านกีฬาและนันทนาการแก่นักเรียน มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะเทคนิคการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการแต่ละประเภท เพื่อปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ผู้บริหารสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณในการจัดแข่งขันกีฬาและนันทนาการ มีการประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งในและนอกโรงเรียนมีการเสริมแรงทั้งทางกายและทางใจแก่บุคลากรที่นำชื่อเสียงด้านกีฬาและนันทนาการมาสู่โรงเรียนมีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมกีฬาแต่ละประเภทเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (บุญช่วย นิติสารโรภาส 2553, หน้า 104) ได้ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินกิจการนักเรียนของโรงเรียนเปรมประชา สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่ากิจกรรมกีฬาและนันทนาการ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนได้คำนึงถึงพัฒนาการนักเรียนให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมขึ้นอย่างหลากหลาย

ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากสถานศึกษามีการจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ที่ชัดเจน มีหลักสูตรและแผนการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ จัดทำโครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีการประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ จัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ มีการปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการกำกับดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด

และผู้บำเพ็ญประโยชน์ตามที่หลักสูตรกำหนด มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการกำกับดูแลการ จัดกิจกรรม มีการนิเทศติดตาม สรุปผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีการติดตามตรวจสอบใช้หลักสูตรลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์เป็นระยะ ๆ มีการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ได้มีประสิทธิภาพ มีการจัดงบประมาณ สื่อการเรียนการสอนเครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพื่อดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เสรี ใจเอื้อ 2551, หน้า 110) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร พบว่าการดำเนินงานด้านกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้พบว่า การจัดตั้งกลุ่มการจัดตั้งกลุ่มหรือกองลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีการจัดทำคู่มือในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน สถานศึกษามีการจัดทำแผนการปกครองหรือปฏิทินกิจกรรมและวินัยนักเรียน มีการประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมและวินัยนักเรียน มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมและวินัยนักเรียน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและวินัยนักเรียน มีครูอาจารย์ ฝ่ายปกครองควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบวินัย มีแผนดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมและวินัยนักเรียน จัดบุคลากรรับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมและวินัยนักเรียน มีการปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน เพื่อการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและวินัยนักเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ(รัตนาวดี นานาผล 2555, หน้า 83) ได้ศึกษาการดำเนินงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ด้านการปกครองและระเบียบวินัย มีการดำเนินงานในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนมีการวางแผนกำหนดการด้านการปกครองและระเบียบวินัยโดยหัวหน้าฝ่ายปกครองเป็นผู้รับผิดชอบอำนาจมาจากผู้บริหาร ดูแลให้เป็นไปตามกฎระเบียบของโรงเรียน เมื่อนักเรียนทำผิด มีการเชิญผู้ปกครองร่วมปรึกษา ทำให้เป็นการร่วมมือกันปรับพฤติกรรมของนักเรียนทั้งที่โรงเรียนและบ้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษามีสภาพการบริหารงานมากกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรนำจุดเด่นด้านนี้ไปใช้เพื่อพัฒนางานด้านกิจการนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2. สภาพการดำเนินงานงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีและมีผลสำเร็จอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่า ทุกฝ่ายมีความตั้งใจในการทำงานซึ่งโรงเรียนควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนว โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการมีจิตสาธารณะ โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับการมีจิตสาธารณะ โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

บรรณานุกรม

- กิติมา ปรีดีดีล. (2549). **ทฤษฎีบริหารองค์การ**. กรุงเทพฯ: ธารนิเวศพิมพ์.
- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- กรมวิชาการ. (2542ก). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์ จำกัด.
- กรมวิชาการ. (2542ข). **การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบละวินัยในตนเอง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2543). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำคูณสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544ก). **คู่มือการจัดกิจกรรมผู้เรียน**. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมวิชาการ. (2545). **คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมอนามัย. (2547). **คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสำหรับโรงเรียน (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2535). **การบริหารงานกิจการนักเรียน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรรณิกา ปัญญาดี. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช**

2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2535). **การบริหารงานกิจการนักเรียน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยลัทธิครินทรวิโรฒ.
- โกษีย์ วงศ์สุธา. (2546). **การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน
โรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชนิษฐา สิทธิจินดา. (2552). **การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์
ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- จรัญ ชูชื่น. (2547). **การบริหารโรงเรียนกับการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนา
พานิช
- ฉวีวรรณ จันทร์เม่ง. (2552). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ
มาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครปฐมเขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ชนันดา ชาติแดง. (2550). **ภาวะผู้นำ ความผูกพันองค์การและพฤติกรรมการทำงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ วท.ม.,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชาญชัย อาจิรสมาจาร. (2543). **ทักษะภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: มัลติอินฟอร์เมชั่นเทคโนโลยี.
- ชาญวิทย์ โสภิตะชา. (2546). **การดำเนินงานเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านโคก
เลาะ (มิตรภาพที่ 159) อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.
ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 10**. นนทบุรี: ไทยเนรมิต
กิจอินเตอร์ โพรเกรสซิฟ.
- ณรงค์ศักดิ์ ชันคำ. (2556). **ระบบการบริหารกิจการนักเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาเวียงมะลิ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.**
- ณัฐพันธุ์ เขจรนนท์. (2551). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ณัฐวุฒิ เคมียสุวรรณ. (2550). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง**

- ของผู้บริหารตัวแทน บริษัท เมืองไทยประกันชีวิตจำกัดในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.**
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- ชรินทร์ นามวรรณ. (2548). **หลักการบริหารการศึกษา.** มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ชร สุนทรายุทธ. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการ ศึกษา.** กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ชณิต ทองอาจ. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- นงเยาว์ กัลยาลักษณ์. (2541). **การศึกษาปัญหาการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาของมหาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.**
- นิพนธ์ กิณนาวงศ์. (2544). **หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3).** พิษณุโลก: ภาค วิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นครสวรรค์.
- นิตานาศ นนท์จุมจัง. (2553). **ภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียน. วารสารการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา, 4(2), 87-99.**
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล(2548). **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: นิติการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2545). **การวิจัยเบื้องต้น** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญช่วย นิติสโรภาส. (2553). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานกิจการ นักเรียนของโรงเรียน เปรมประชา (สายหยุด-เกษม สงเคราะห์) สำนักงานเขต ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. ปัญหาพิเศษ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ**
- ปัทมา ปานบุญหอม. (2555). **การบริหารกิจการนักเรียน มหาวิทยาลัยมหิดล อำเภอพุทธ มณฑลจังหวัดนครปฐม. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2560, จาก**
<http://www.mcu.ac.th/userfiles/file/mcuthesis2556library/55021103801P.pdf>.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). **การจัดการและการบริหารอาชีวศึกษา.**

- กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2536). **จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวะการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน.** วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ปริมปราง พรหมมาณพ. (2549). **ภาวะผู้นำ ความผูกพันองค์การและพฤติกรรมการทำงานของหัวหน้าในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม:โครงการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลาง.** วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2550). **ผู้นำที่ดีไม่มีเสื่อม.** กรุงเทพฯ: อนิเมทกรุ๊ป.
- พิชัย เสี่ยงมจิต. (2542). **การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา.** อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
- พูนสวัสดิ์ นาคเสน. (2544). **การปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- มัญญู พรหมรักษา.(2555).**พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1. การค้นคว้าแบบด้วยตนเอง ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.**
- มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (2550). **ทฤษฎีภาวะผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหารงานวัฒนธรรมองค์การ.** จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มาลินี เกศธนากร. (2556). **ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของ บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42.** วิทยานิพนธ์ พธ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ
- มัลลิกา ต้นสอน. (2547). **พฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพฯ: เอ็กเซเปอร์เน็ท.
- ภิญโญ สาธร. (2546). **หลักการบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่5.** กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2551). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.** ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2552). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง.** ชลบุรี: โรงพิมพ์มนตรี.

- ภรณ์ กীরดีบุตร. (2529). **การประเมินประสิทธิผลขององค์การ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
ไอเดียนส์ไตร์.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2551). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารทรัพยากร
มนุษย์ มหาวิทยาลัยหอการค้า.
- รัตนาวดี นานาผล. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร
สถานศึกษา กับการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด
กาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). **แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและ
ประสิทธิภาพองค์การ**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลี้อชา เสถียรวิริภาพ. (2550). **ภาวะผู้นำกับความพึงพอใจในงานของผู้ใต้บังคับบัญชา :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง ในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัด
สมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วิเชียร วิทย์อุดม. (2548). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: ซีรฟิล์มและไซเท็กซ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2547). **โรงเรียนองค์กรแห่งการเรียนรู้**. ขอนแก่น: ภาควิชาบริหาร
การศึกษาและโครงการปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2550). **สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. สกลนคร: คณะ
ครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรเวทย์ บุญมา. (2541). **การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์
กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วรภรณ์ บุญดอก.(2559). **สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัด
หนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2**. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- วีรยา พวงไทย. (2550). **ภาวะผู้นำ ความสามารถในการตัดสินใจ การมองในแง่ดีการ
ทำงานเป็นทีมกับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าระดับต้นโรงงานผลิตรถยนต์.
วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.**
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). **คุณลักษณะของความเป็นผู้นำ**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริชัย มาประเสริฐ. (2551). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
ของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท กฤตพรพรรณ จำกัด**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ

- บช.ม., มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ชลบุรี.
- เศาวนิต เศาณานนท์. (2542). **ภาวะผู้นำ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏ
นครราชสีมา
- สงบ ประเสริฐพันธุ์. (2543). **ร่วมกันสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สันติ นิลหมื่นไวย. (2546). **การพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย โรงเรียน
หนองบัวพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมพร โพธิ์กำเนิด. (2558). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน กิจการ
นักเรียน นักศึกษา ของมหาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
, พิษณุโลก.
- สมโชค โพธิ์งาม. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2** วิทยานิพนธ์, กศ.ม,
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมเดช ศรีแสง. (2543). **คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาฉบับปรับปรุง นครสวรรค์:
ริมปิง**.
- สิรินันท์ เมรสนัด. (2550) **สมรรถนะในการบริหารกิจการนักเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร**. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุชามนตร์ แยมเจริญกิจ. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่
ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่1 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ เขต2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). **ภาวะผู้นำในองค์การการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ปัญญามหาชน.
- สุเทพ พงศ์ศิริวัฒน์. (2545). **ภาวะผู้นำ:ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: บุคส์ลิงค์.
- สุเทพ พงศ์ศิริวัฒน์. (2548). **ภาวะผู้นำ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงราย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย.
- สุภาพร โสภโณทัย.(2558).**ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์กับการบริหารการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

- มัธยมศึกษา เขต 36.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- เสรี ใจเอื้อ. (2551). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. (2560). **สรุปสารสนเทศทาง
การศึกษา 2560.** สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2560, จาก [http://www.lpg3.go.th/wp-content/uploads/953.pdf/](http://www.lpg3.go.th/wp-content/uploads/953.pdf)
- อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์. (2549). **ภาวะผู้นำและการจูงใจ.** จันทบุรี: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อาคม วัดโสมง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา:
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เอกชัย นูรณธ. (2550). **ภาวะผู้นำ ทักษะที่ต้องงาน การมีส่วนร่วมในงาน และพฤติกรรม
การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ:ศึกษาเฉพาะหัวหน้างานระดับต้น ของ
ธนาคารเอกชนแห่งหนึ่ง.** วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เอกชัย ปานัน .(2552).**ภาวะผู้นำทางการศึกษาการบริหารการศึกษาผู้บริหารโรงเรียน
เชียงใหม่.** เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อดิศักดิ์ สามงามแสน. (2544). **สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.**
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อภิญา รุ้ธรรม. (2556).**การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- อภิสิทธิ์ รื่นจิตร์. (2547). **รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัย
บูรพา, ชลบุรี.
- อุทัยวรรณ ฝอยหิรัญ. (2551). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต1.** วิทยานิพนธ์ วุฒิปริญญาตรี., มหาวิทยาลัยราช
ภัฏราชนครินทร์. จังหวัด.
- อุไร อารีย์. (2546). **การพัฒนาแบบสารสนเทศเพื่อการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียน
ผอบ ณ นคร 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอนาจะหลวย จังหวัด**

อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

Bass,B.M. (1985). **Leadership and Performance Beyond Expectation.** New York: The Free Press.

Bass, B. M. and Avolio, B.J. (1994). **Transformational Leadership Development.** Pola Alto,CA: Conasulting Psyuchologists.

Bass, B. M. and Avolio, B. J. (1995). **MLQ Multifactor Leadership Questionnaire, Leader Form, Rater Form, and Scoring.** California: Mind Garden.

Bass,B.M. (1997). **Transformational Leadership:Industrial,Military,and Educationl Impact.** Mahwah,New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Barnhart, C.L.; & Barnhart, R.T. (1956). **The World Book Dictionary.** Vol.2. Chicago: William H. Nault.

Bennett, Christine I. (1995). **Comprehensive Multicultural Education Theory and Practice.** Third Edition. Boston: Allyn and Bacon.

Burns,J.M. (1978). **Leadership.** New York: Harper and Rows.

Blake, Robert R. and Mouton, Jane S. (1939). **The Managerial Grid Key Orientations For Achieving Production through People.** Texas: Gulf

Block, Peter. (1993). **Stewardship : Choosing Service over Self-Interest.** San Francisco: Berrett-Koehler.

Carter V. Good, (1959). Attude. Retrived October 25, 2009, from <http://www.novabizz.Ace/ Attitude.htm>.

Daft, R.L. (2003). **Management.** 6th ed. New York: Thomson.

Etzioini, A. (1965). **Modern Organization.** New Jersey: Prentice Hall Inc.

Fleishman,E.A. (1953).The Measurement of Leadership Attitudes in Industry. **Journal of Applied Psychology,** 37(3), 153-158.

Good, Carter V. (1959). **Dictionary of Education.** 2nd ed. New York: McGraw – Hill Book Company.

Gorton, A. R. (1983). **School Leadership and Administration :Important Concepts, CaseStudies, and Simulations.** Dubuque, Iowa: Wm. C. Brown.

Gouldner, Alvin W. 1950. **Study in Leadership.** New York: Harper & Brothers Publishers

Publishers.

Giammatteo, M.C. (1981). **Forces on Leadership**. Reston, VA: National Association of Secondary School Principals.

Halpin, A. W. (1966). **Theory and research in administration**. New York: McMillan.

Hersey, P. and Blanchard. K.H. (1993). **Management of Organizational Behavior : Utilizing Human Resources**. 6th ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Hoy,W.K.and Miskel,C.G (1991). **Educational administration:Theory,Research and Practice**. Singapore: McGraw–Hill.

Hogan, Robert et al. (1994). What We Know about Leadership : Effectiveness and Personality. **American Psychologist**, 74, 273–280.

Lipham, J.M & Hoeh, J.A. (1974). **The Principalship : Foundations and Functions**. Michigan: Harper & Row.

Mcgregor, D. (1960). **The Human Side of Enterprise**. New York: McGraw – Hill.

Miller, A. and Dess, G.G. (1973). **Strategic Management** 2nd Ed. New York: McGraw – Hill.

Quinn, P.C. (1984). Suprathreshold contrast perception as a function of spatial frequency. **Perception and Psychophysics**, 38(5), 408–414.

Rauch and Behling O. (1984). **Functionalism:Basis for and Alternate Approach to the Study of Leadership**. in Leaders and manager. Elm ford, New York: Pergamon Press.

Stogdill, R.M. 1974. **Handbook of Leadership: A survey of theory and research** . New York: Free Press.

Tichy, N. M., & Devanna, M. A. (1986). **The Transformational Leader**. New York: Riley.

Yukl, G. & Fleet, D. Van David. (1992). **Theory and research on leadership in organizations,in handbook of industrial and organization psychology**. California: Consulting Psychologists.

Wortman,C.B.,Conway,T (1985).**The role of social support in adaptation and recovery from physical illness**. In S. Cohen,&S.L. Syme (Eas.).Social support and health, Florida: Academic press oxford University.



ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

- | | |
|--------------|--|
| 1. ชื่อ-สกุล | ผศ.ดร.สันติ บุรณะชาติ |
| ตำแหน่ง | อาจารย์ |
| สถานที่ทำงาน | วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา |
| 2. ชื่อ-สกุล | นางสุดา นันไชยวงศ์ |
| ตำแหน่ง | รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทิงวิทยาคม |
| สถานที่ทำงาน | สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 |
| 3. ชื่อ-สกุล | นายณรงค์ฤทธิ์ เสาร์เจริญ |
| ตำแหน่ง | รองผู้อำนวยการโรงเรียนภูซางวิทยาคม |
| สถานที่ทำงาน | สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 |



ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูที่มีต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียน
โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสห
วิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานกิจการ
นักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 36

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนา ปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงาน
ฝ่ายกิจการนักเรียนในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง ในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ข้อมูลที่
ได้รับจากแบบสอบถามฉบับนี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น
ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความเป็นจริงและโปรดตอบทุกข้อ
เพื่อเป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบพระคุณในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างสูง

นางสาวกาญจนา กัณณะนภี

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ในข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. ตำแหน่ง

[] ผู้บริหาร

[] ครูผู้สอน

3. ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน

[] ต่ำกว่า 5 ปี

[] 5 – 10 ปี

[] มากกว่า 11 – 15 ปี

[] มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขต อิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนระดับมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนระดับปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง สภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	สภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน				
		5	4	3	2	1
1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย						
00.	ประชุมวางแผนงานการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	✓				

จากตัวอย่างหมายความว่า สถานศึกษามีการประชุมวางแผนงานด้านการส่งเสริมอนามัยร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่มระดับมากที่สุด

ข้อ	สภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน				
		5	4	3	2	1
2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย						
1	ประชุมวางแผนงานการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
2	กำหนดโครงการและวางแผนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย					
3	จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยตลอดปีการศึกษา					
4	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย					
5	มีการจัดสร้างห้องพยาบาลเป็นเอกเทศ					
6	จัดหาเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลเพียงพอ					
7	อบรมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการปฐมพยาบาลแก่คณะครู และนักเรียน					

8	ตรวจสุขภาพนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง					
9	มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยระหว่างโรงเรียนและชุมชน					
10	จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน					
11	ประชุมสรุปผลการดำเนินงานบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย					
12	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย					
3. ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา						
13	ประชุมวางแผนปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี					
14	กำหนดโครงการและวางแผนการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา					
15	จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา					
16	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา					
17	ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ชี้แจงงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา					
18	ครูประจำชั้นจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพิจารณาการบริการทุนการศึกษานักเรียน					
19	ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านและบันทึกข้อมูลของนักเรียนทุกคนเพื่อพิจารณาด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา					
20	ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา					
21	ประชุมสรุปผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา					

22	ปรับปรุงและพัฒนางานด้านการจัดทำแผนงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา					
4. ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ						
23	ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งในและนอกโรงเรียน					
24	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ					
25	ผู้บริหารสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณในการจัดแข่งขันกีฬาและนันทนาการ					
26	กำหนดให้มีบุคลากรทำหน้าที่รับผิดชอบเข้าร่วมแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งประเภทบุคคลและทีม					
27	บุคลากรมีความรู้เหมาะสมในการให้ความรู้ด้านกีฬาและนันทนาการแก่นักเรียน					
28	ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะเทคนิคการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการแต่ละประเภท					
29	จัดให้มีชุมนุมหรือชมรมกีฬาของโรงเรียน					
30	มีการเสริมแรงทั้งทางกายและทางใจแก่บุคลากรที่นำชื่อเสียงด้านกีฬาและนันทนาการมาสู่โรงเรียน					
31	มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมกีฬาแต่ละประเภท เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว					
32	มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ					
33	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ					
5. ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์						
34	ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์					
35	มีหลักสูตรและแผนการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์					
36	จัดทำโครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจการลูกเสือ					

	เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์					
37	จัดบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ที่ชัดเจน					
38	จัดงบประมาณ สื่อการเรียนการสอนเครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพื่อดำเนินกิจกรรม					
39	มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการกำกับดูแล การ จัดกิจกรรม					
40	จัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ แปะทักษะ					
41	มีการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ได้มีประสิทธิภาพ					
42	กำกับดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ตามที่ หลักสูตรกำหนด					
43	มีการติดตามตรวจสอบใช้หลักสูตรลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์เป็นระยะๆ					
44	มีการนิเทศติดตาม สรุปผล และจัดทำรายงานผลการ ดำเนินกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้ บำเพ็ญประโยชน์					
45	มีการปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้าน กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล					
6. ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน						
46	ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมและวินัย นักเรียน					
47	มีแผนดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมและ วินัยนักเรียน					
48	จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมและ					

	วินัยนักเรียน					
49	จัดทำแผนการปกครองหรือปฏิทินกิจกรรมและวินัยนักเรียน					
50	จัดบุคลากรรับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมและวินัยนักเรียน					
51	จัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมและวินัยนักเรียน					
52	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและวินัยนักเรียน					
53	มีครูอาจารย์ฝ่ายปกครองควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบวินัย					
54	นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและวินัยนักเรียน					
55	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 36

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนของท่านว่ามีสภาพการดำเนินงานในแต่ละด้าน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน

1. ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย

.....

.....

.....

.....

2. ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

3. ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

.....

.....

.....

.....

4. ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

.....

.....

.....

.....

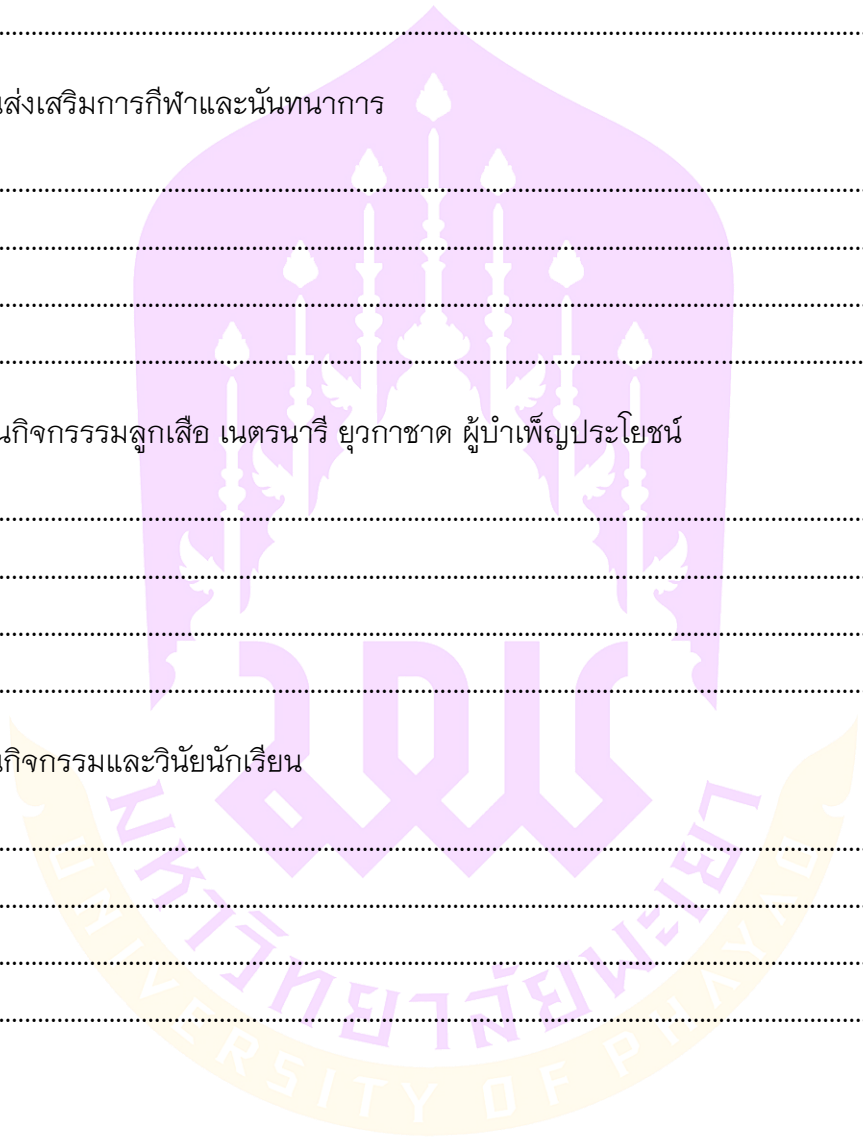
5. ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน

.....

.....

.....

.....



ภาคผนวก ค ค่าความสอดคล้องและเหมาะสมของเครื่องมือ และค่า IOC
(Index of Item Objective Congruence)

ข้อ	ลักษณะงาน	+1	0	-1	ค่า IOC	แปลผล
1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย						
1	ประชุมวางแผนงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	0	0	1.00	ใช้ได้
2	กำหนดโครงการและวางแผนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	3	0	0	1.00	ใช้ได้
3	จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยตลอดปีการศึกษา	3	0	0	1.00	ใช้ได้
4	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	3	0	0	1.00	ใช้ได้
5	มีการจัดสร้างห้องพยาบาลเป็นเอกเทศ	2	1	0	0.67	ใช้ได้
6	จัดหาเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลเพียงพอ	3	0	0	1.00	ใช้ได้
7	อบรมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการปฐมพยาบาลแก่คณะครู และนักเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้
8	ตรวจสุขภาพนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3	0	0	1.00	ใช้ได้
9	มีการส่งเสริมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
10	จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้
11	ประชุมสรุปผลการดำเนินงานบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	3	0	0	1.00	ใช้ได้
12	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย	3	0	0	1.00	ใช้ได้

2. ด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา						
13	ประชุมวางแผนปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี	3	0	0	1.00	ใช้ได้
14	กำหนดโครงการและวางแผนการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	2	1	0	0.67	ใช้ได้
15	จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	2	1	0	0.67	ใช้ได้
16	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	3	0	0	1.00	ใช้ได้
17	ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ชี้แจงงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	2	1	0	0.67	ใช้ได้
18	ครูประจำชั้นจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อพิจารณาการบริการทุนการศึกษานักเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้
19	ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านและบันทึกข้อมูลของนักเรียนทุกคนเพื่อพิจารณาด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	3	0	0	1.00	ใช้ได้
20	ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	2	1	0	0.67	ใช้ได้
21	ประชุมสรุปผลการดำเนินงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	2	1	0	0.67	ใช้ได้
22	ปรับปรุงและพัฒนางานด้านการจัดทำแผนงานด้านส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	3	0	0	1.00	ใช้ได้
3. ด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ						
23	ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งในและนอกโรงเรียน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
24	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายกีฬาและนันทนาการ	3	0	0	1.00	ใช้ได้

25	ผู้บริหารสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณในการจัดแข่งขันกีฬาและนันทนาการ	2	1	0	0.67	ใช้ได้
26	กำหนดให้มีบุคลากรทำหน้าที่รับผิดชอบเข้าร่วมแข่งขันกีฬาและนันทนาการทั้งประเภทบุคคลและทีม	3	0	0	1.00	ใช้ได้
27	บุคลากรมีความรู้เหมาะสมในการให้ความรู้ด้านกีฬาและนันทนาการแก่นักเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้
28	ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะเทคนิคการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการแต่ละประเภท	2	1	0	0.67	ใช้ได้
29	จัดให้มีชุมนุมหรือชมรมกีฬาของโรงเรียน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
30	มีการเสริมแรงทั้งทางกายและทางใจแก่บุคลากรที่นำชื่อเสียงด้านกีฬาและนันทนาการมาสู่โรงเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้
31	มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมกีฬาแต่ละประเภท เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว	2	1	0	0.67	ใช้ได้
32	มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ	2	1	0	0.67	ใช้ได้
33	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	2	1	0	0.67	ใช้ได้
4. ด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์						
34	ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์	3	0	0	1.00	ใช้ได้
35	มีหลักสูตรและแผนการจัดการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์	3	0	0	1.00	ใช้ได้
36	จัดทำโครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญ	2	1	0	0.67	ใช้ได้

	ประโยชน์					
37	จัดบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ที่ชัดเจน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
38	จัดงบประมาณ สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพื่อ ดำเนินกิจกรรม	3	0	0	1.00	ใช้ได้
39	มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการ กำกับดูแลการจัดกิจกรรม	3	0	0	1.00	ใช้ได้
40	จัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ	2	1	0	0.67	ใช้ได้
41	มีการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเพื่อการ บริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุว กาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ได้มี ประสิทธิภาพ	3	0	0	1.00	ใช้ได้
42	กำกับดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ตามที่หลักสูตรกำหนด	3	0	0	1.00	ใช้ได้
43	มีการติดตามตรวจสอบใช้หลักสูตรลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นระยะ ๆ	3	0	0	1.00	ใช้ได้
44	มีการนิเทศติดตาม สรุปผลและจัดทำรายงาน ผลการดำเนินกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุว กาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์	3	0	0	1.00	ใช้ได้
45	มีการปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัด กิจกรรมด้านกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุว กาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	2	1	0	1.00	ใช้ได้
5. ด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน						

46	ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
47	มีแผนดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมและวินัยนักเรียน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
48	จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมและวินัยนักเรียน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
49	จัดทำแผนการปกครองหรือปฏิทินกิจกรรมและวินัยนักเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้
50	จัดบุคลากรรับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมและวินัยนักเรียน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
51	จัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมและวินัยนักเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้
52	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและวินัยนักเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้
53	มีครูอาจารย์ฝ่ายปกครองควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบวินัย	3	0	0	1.00	ใช้ได้
54	นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและวินัยนักเรียน	3	0	0	1.00	ใช้ได้
55	ปรับปรุง พัฒนา ประเมินผลการจัดกิจกรรมด้านกิจกรรมและวินัยนักเรียน	2	1	0	0.67	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	กาญจนา กันธะนที
วัน เดือน ปี เกิด	8 มีนาคม 2531
สถานที่เกิด	เชียงราย
วุฒิการศึกษา	คป. (สังคมศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย, 2554
ที่อยู่ปัจจุบัน	72 หมู่ 9 ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จ.เชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	กาญจนา กันธะนที และน้ำฝน กันมา (ผู้บรรยาย) (16 มิถุนายน 2561). การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจการนักเรียนโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตอิงโขงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36. ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 4 (หน้า 536-547). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา

